

BALVU REĢIONA
BIBLIOTĒKU DARBA
PĀRSKATS PAR
2020.GADU

BALVI, 2021

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS.....	1
KOPSAVILKUMS	2
1. VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS.....	3
2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS	4
3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA NODROŠINĀJUMS.....	5
4.PERSONĀLS.....	6
5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA	8
6. KRĀJUMS.....	18
7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM	23
8.NOVADPĒTNIECĪBA.....	32
9. PROJEKTI.....	37
10. PUBLICITĀTE	38
11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS.....	45
12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS.....	46
ATZIŅAS PAR 2020.GADU	48
PIELIKUMI	49

KOPSAVILKUMS

Nestandarta gads, ko vislabāk raksturo vārds neparedzamība.

Šis bija struktūras izmaiņu gads Balvu Centrālajā bibliotēkā. Uz to vedināja gan 2019. gada funkciju audits Balvu novada pašvaldības iestādēs, gan pašu pārdomas par to, kā racionālāk organizēt darba procesus (pārskata 7.lpp.).

Patiesi lepojamies un priecājamies, ka gada sākumā paspējām noorganizēt prāvesta Alberta Budžes piemiņai veltītos novadpētniecības lasījumus. Savulaik tieši viņš bija tas, kurš visu nozaru kultūras darbiniekus mudināja būt redzīgiem un zinošiem sava novada lietās. Šie lasījumi pulcināja vienuviet ne tikai reģiona bibliotekārus, bet arī izglītības un muzeju darbiniekus (pārskata 34.,39. lpp.).

Klātienēs formātā paspējām aizvadīt arī Skaļās lasīšanas konkursu un Bērnu Žūrijas dalībnieku braucienu uz izrādi “Plastmasas huligāni”.

Pēc neliela samulsuma, sākoties ierobežojumiem, sapratām un pieņemām šoferu pieeju par to, ka braukšanas ātrums un virziens jāmaina pietiekami bieži un atbilstoši ceļa apstākļiem.

Balvu reģiona kultūras mantojuma bagātību popularizēšanai un apgūšanai esam izveidojuši tiešsaistes spēli “Cik daudz zini par savu reģionu?” (pārskata 40. lpp.).

Gada laikā divkārt mainījām pieeju elektronisko dokumentu nosūtīšanai. Mums ir lietotāju kopa, kuri ir pierakstījušies uz informācijas saņemšanu par publikācijām, kas jebkādā izpausmē skar Balvu reģionu. ***Tev nav laika atnākt uz bibliotēku? Neuztraucies, tava bibliotēka nāk pie tevis !*** Ar šādu vēstījumu uzrunājot gada sākumā un ***Tu nevari atnākt uz bibliotēku , neuztraucies, tava bibliotēka nāk pie tevis !*** (pārskata 11. lpp.).

Jūtot, ka tiešsaistes komunikācija ieņem neatgriezeniski lielu vietu mūsu ikdienā, uzlabojām radošās lasītavas infrastruktūru, papildinot to ar labu aprīkojumu attālinātam darbam, tai skaitā arī grupu darbam. Tas kļuva arī par bibliotēkas jauno pakalpojumu , ko izmantoja dažādas auditorijas (pārskata 6., 38.lpp.).Vairāk laika kā jebkad tika veltīts bibliotēku krājuma jautājumiem, gan reģionā, gan Centrālajā bibliotēkā (pārskata 20., 48.lpp.), pašu izaugsmei un novadpētniecības darbam (pārskata 32. lpp.).

Neparedzamajos ceļa posmos neesam avarējuši, tieši pretēji, esam gatavi jauniem izaicinājumiem!

*Balvu Centrālās bibliotēkas
direktore Ruta Cibule*

1. VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Balvu reģionā pārskata periodā darbojās 23 pašvaldību publiskās bibliotēkas: 4 Rugāju novadā, 7 Viļakas novadā, 1 Baltinavas novadā, 10 Balvu novadā (Balvu CB filiālbibliotēkas) un Balvu Centrālā bibliotēka, kurai ir noslēgts sadarbības līgums „Par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu un finansēšanu” ar reģionā esošajiem trim novadiem.

Neskatoties uz valstī noteiktajiem ierobežojumiem Covid-19 pandēmijas ierobežošanai un apturēšanai, kas būtiski ietekmēja bibliotēku darbu, Balvu reģiona bibliotēkas veica Bibliotēku likumā noteiktās funkcijas: pasaules kultūras mantojuma uzkrāšana, sistematizēšana, bibliografēšana un saglabāšana; bibliotēkas krājumā esošas informācijas publiskas pieejamības un izmantošanas nodrošināšana un bibliotēkas pakalpojumu sniegšana.

Galvenās prioritātes reģiona bibliotēku darbā 2020.gadā:

- ❖ Bibliotēkas darbību un funkciju nodrošināšana ārkārtējās situācijas un ierobežojumu laikā, ievērojot valstī un pašvaldībā noteiktās drošības prasības;
- ❖ Pastiprināts darbs ar krājumu: regulāra krājuma piekomplektēšana, apjomīga krājuma izvērtēšana un rekomplektēšana;
- ❖ Novadpētniecības darbs, tā popularizēšana un iedzīvotāju iesaiste materiālu vākšanā;
- ❖ Dalība “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”;
- ❖ Elektronisko, tajā skaitā LNB piedāvāto, resursu popularizēšana;
- ❖ Krājuma un bibliotēkas darbības popularizēšana, lietotāju piesaiste ar sociālo tīklu palīdzību;
- ❖ Individuāls darbs ar lietotāju: grāmatu un preses izdevumu atlase un piegāde, dažādu elektronisko pakalpojumu sniegšana, konsultācijas elektroniskai saziņai ar valsts un privātajām institūcijām.

Laikā, kad daudzas pašvaldības iestādes, tostarp Klientu apkalpošanas centri, publiskam apmeklējumam bija slēgtas (dažas gandrīz visa 2020.gada garumā, sākot no pirmās ārkārtējās situācijas pasludināšanas martā), Balvu reģiona bibliotēkas, ievērojot valstī noteiktās epidemioloģijas prasības, joprojām sniedza iedzīvotājiem piekļuves iespējas uzticamiem informācijas avotiem un saziņai ar valsts iestādēm, sniedza apmācību un atbalstu atvērtās piekļuves izmantošanā. Piemēram, Balvu Centrālā bibliotēka durvis apmeklētājiem aizvēra vienīgi 18.decembrī. Tāpat bibliotēkas darbojās kā atbalsts vietējām kopienām, stiprinot piederību savai vietai, valstij, iesaistot iedzīvotājus dažādās aktivitātēs un ar dažādu programmu un pakalpojumu palīdzību stiprinot visu sabiedrību. Piemērs: Upītes bibliotēka, kura ir Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” struktūrvienība un, sadarbībā ar

tautas namu un Ontona Slišana kultūrvēstures muzeju, realizē dažādas aktivitātes, no kurām viena izvirzīta Latgaliešu kultūras gada balvai “Boņuks” un viena pieteikta LSM gada balvai “Kilograms kultūras” nominācijā “Mana kultūrvieta”.

Bibliotēku akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

Reģiona bibliotēku galvenais finansiālā nodrošinājuma avots ir novadu pašvaldības. Vēl finansējumu papildina Valsts Kultūrkapitāla fonda piešķirumi; Balvu Centrālajai bibliotēkai- dalība pārrobežu projektā LV-RU-010 “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” (Not just books).

Pašvaldību piešķirtais finansējums bibliotēkām kopumā ir nedaudz palielinājies (skat. 2.1. tab.), par 4,5% palielinājusies krājuma komplektēšanai atvēlētā summa.

2.1. tabula
Bibliotēku finansiālais nodrošinājums, Balvu reģions

	2018	2019	2020
Kopā	464979	483243	459979
Pašvaldības finansējums	454889	445700	451572
Citi ieņēmumi:	10141	24284	5625
<i>t.sk. maksas pakalpojumi</i>	3527	3983	3886
<i>t.sk. VKKF finansējums</i>	1278	970	1650
<i>t.sk. citi piešķirumi</i>	1262	19610	1214

2.2. tabula
Bibliotēku izdevumi, Balvu reģions

	2018	2019	2020
Izdevumi kopā (EUR)	464979	483243	459979
Darbinieku atalgojums	294649	299902	290367
Krājuma komplektēšana	38337	38908	40653

Bibliotēku izdevumos lielāko daļu –63% veido atalgojums, krājuma komplektēšanai atvēlēti 9%, kas ir par 1% vairāk kā iepriekšējā gadā. Vērtējot kopumā, piešķirtais finansējums ir pietiekams reģiona bibliotēku pamatfunkciju nodrošināšanai.

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA NODROŠINĀJUMS

Pārskata periodā bibliotēku tehniskais nodrošinājums ir dažāds. Lielākā datoru daļa Balvu reģiona bibliotēkās ir 2008.(23) un 2015.(34)gada(*skat.tab.3.1*), joprojām ir darbojošies “ Trešā Tēva Dēla” datori un datori, kuru izlaiduma gads ir senāks par 2010.gadu. Nākas secināt, ka, pieaugot lietotāju prasībām un vajadzībām, ir būtiska nepieciešamība pēc datoru un pārējo iekārtu atjaunošanas, jo vecie darbojas lēni un tiem nav nepieciešamās veiktspējas. Daudzās reģiona bibliotēkās ir palielināts interneta pieslēguma ātrums, bet pilnvērtīgai šī ātruma izmantošanai vēl nav nepieciešamo datortīkla savienojošās komutācijas iekārtu.

Jaunākais aprīkojums- 2020.gadā iegādāts LED televizors Briežuciema bibliotēkā, iepirkti jauni 2019.gada datori nolietoto vietā 3 Upītes un 1 Žīguru bibliotēkā, par pagasta pārvaldes līdzekļiem iegādāts jauns printeris Bērzkalnes bibliotēkā. Balvu CB Bērnu literatūras nodaļa saņēma dāvinājumā no Lietuvas firmas “ Lonas” mīkstus, krāsainus bērnu krēsliņus- pufus. Veikts dažāda apjoma un telpu kosmētiskais remonts Kupravas, Briežuciema, Vīksnas bibliotēkās, Tilžas bibliotēka bērnu stūrīti atjaunojusi ar trīs mazajiem plauktiem un paklāju, vietu mainījis un mājīgi aprīkots bērnu stūrītis Rekavas bibliotēkā (paklājs, mazie plaukti), Vectilžas bibliotēkā nomainīta informatīvā plāksne, Vīksnas bibliotēkā pabeigta plauktu galu atjaunošana, Krišjāņu bibliotēkā atrasta vieta novusa galdam un velotrenažierim.

Balvu CB turpina izmantot iepriekšējā periodā izveidoto un nostabilizējušos infrastruktūru. Darbinieku datoru ātrdarbības uzlabošanai iegādāti un nomainīti šo datoru cietie diski HDD pret daudzkārt ātrākajiem SSD tipa diskem. Tas deva būtisku ātrdarbības un, sekojoši, veiktspējas palielinājumu, lai arī tehnika ir salīdzinoši veca. Būtiski palielināts Internet pieslēguma ātrums līdz 1Gbit. Pilnvērtīgai šī ātruma izmantošanai vēl nepieciešams aizvietot datortīkla savienojošās

komutācijas iekārtas. Ātruma palielināšana attiecas uz visiem bibliotēkā izmantotajiem tīkliem-administratīvo, lietotāju un lietotāju bezvadu (WiFi).

Papildus iepriekšējā perioda iegādātajam interaktīvajam ekrānam iegādāta specializēta saziņas iekārta ar kameru, mikrofonu un skaļruņiem veiksmīgākai videokonferenču un attālinātās saziņas norisei. Izvēlētā kamera ir platleņķa, un tas ļauj tās redzeslokā atrasties nelielai dalībnieku grupai. Interaktīvā sistēma papildināta ar bezvadu peli un tastatūru ērtākam darbam.

*3.1.tabula
Bibliotēku tehniskais nodrošinājums, Balvu reģions*

Datorsistēmas ierīce/ izlaiduma gads	<2005 (vienību skaits)	2005-2010	2011-2015	2016-2020
Datori	10	42	43	14
Plānie klienti	-	-	-	-
Multifunkcionālās iekārtas		4	13	1
Printeri		2	4	3
Kopēšanas iekārtas	2			1
Skeneri				2
Citas iekārtas			2	3

Risinājums- samazināt esošo novecojušo datorsistēmas ierīču bāzi un veidot skaitliski mazāku, bet mūsdienu tehniskajam progresam un pieaugošajām lietotāju prasībām atbilstošu, kvalitatīvu tehnisko aprīkojumu, vadoties pēc principa “Mazāk ir labāk!”

4.PERSONĀLS

Balvu reģionā pārskata periodā darbojās 23 publiskās pašvaldību bibliotēkas, kurās kopumā strādāja 43 darbinieki: no tiem 22 uz pilnu slodzi, 21- uz nepilnu slodzi. 36 no bibliotēku personāla ir bibliotekārie darbinieki. No tiem 28 darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība, 8 – ar izglītību citā jomā. 2020.gadā LNB programmu “ Bibliotēku zinības” absolvēja un 3.kvalifikācijas līmeni ieguva 3 darbinieki.

2019.gadā veiktā Balvu novada pašvaldības funkciju audita rezultātā tika samazinātas slodzes daļā no Balvu novada pašvaldības publiskajām bibliotēkām. Balvu Centrālajā tika veikta struktūras maiņa. Likvidētas nodaļu vadītāju amatu vienības, izveidota jauna amata vienība direktora vietnieks pamatdarbības jautājumos, pārstrādāti amatu apraksti virknei darbinieku, atsevišķiem darbiniekiem novadā un Centrālajā palielinātas darba algas.

Viena Rugāju novada bibliotēkas darbiniece pārskata periodā atradās bērna kopšanas atvaļinājumā, divas pagastu bibliotēku darbinieces- ilgstošā darba nespējā, bet bibliotēku funkcijas tika nodrošinātas, uz darbinieču slimības laiku pieņemot darbā citu darbinieku.

Covid-19 pandēmijas skartais laiks lika meklēt jaunas pieejas un risinājumus tālākai izglītībai un profesionālajai pilnveidei. Ja iepriekš kā iemesls daudzu profesionālās pilnveides pasākumu neapmeklēšanai tika minēts laika un finanšu trūkums, tad 2020.gadā praktiski visi profesionālās pilnveides pasākumi tika rīkoti tiešsaistē. Tas ļāva ietaupīt laiku, naudu, veicināja jaunu prasmju un iemaņu apgūšanu, radīja iespēju piedalīties lielākam interesentu lokam. Milzīgs ieguvums bija ļoti profesionāli un augstā līmenī organizētās Kultūras Ministrijas, Latvijas Nacionālā bibliotēkas un Datorzinību centra tiešsaistes mācības 48 stundu apjomā, kā rezultātā 6 reģiona bibliotekāres pilnveidoja un apguva dažādas digitālās prasmes.

Lielākā daļa reģiona bibliotekāru spēja apgūt jaunās prasmes un sekmīgi tiešsaistē izmantoja plašo piedāvājumu. Tomēr, kā atzīmēts Balvu reģiona bibliotēku darba pārskatos par 2020.gadu, ir nepieciešamas arī klātienē nodarbības tuvāku sadarbības saišu stiprināšanai. Balvu reģiona bibliotekāru apmeklētos profesionālās pilnveides pasākumus 2020.gadā skatīt *Pielikumā nr.1*.

Medņevas pagasta bibliotekāre A.Smuškova tika apbalvota ar Viļakas novada domes Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes Pateicības rakstu.

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

❖ Galvenie rādītāji.

5.1.tabula

Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu reģions

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	6 119	5834	5167	-5%; -11%
<i>t. sk. bērni</i>	2 123	1922	1637	-10%; -15%
Bibliotēkas apmeklējums	112 171	104683	73873	-7%; -29%
<i>t. sk. bērni</i>	41 476	35035	20001	-18%; -43%
Virtuālais apmeklējums		66691	68402	+3%
Izsniegums kopā	212 085	201490	162016	-5%; -20%
<i>t. sk. grāmatas</i>	57 712	89342	77607	+35%; -13%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	86 221	106203	82605	+19%; -22%
<i>t. sk. bērniem</i>	26 200	31898	24852	+18%; -22%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	32%	31%	33%	-1; +2
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	58%	55%	54%	-4; -1
Iedzīvotāju skaits	21 350	20466	20184	-4%; -5%

Analizējot rādītājus, nākas secināt, ka tie ir būtiski samazinājušies. Kā pārskatā raksta Vecumu pagasta bibliotekāre, “ bibliotēka savā pastāvēšanas vēsturē nav piedzīvojusi tik dramatisku pamatrādītāju kritumu, kāds tas bija 2020.gadā”. Iemesls: Covid-19 izplatības dēļ veiktie preventīvie valstī un pašvaldībās noteiktie ierobežojumi. Īpaši strauji sarukuši ar bērniem saistītie rādītāji: skolas uzsāka attālināto apmācību, skolēni, kas dzīvo tālāk no bibliotēkām, tās neapmeklēja. Tāpat ilglaicīgi tika liegta pieeja interneta lasītavām un radošajām lasītavām, kuras aktīvi izmantoja tieši bērni un jaunieši. Par 2% palielinājies bibliotekārais aptvērums reģionā, kas pierāda bibliotēku īpašo lomu un nozīmīgumu dažādu ierobežojumu laikā.

5.2.tabula

Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu Centrālā bibliotēka

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	2121	2022	1743	-5%; -14%
<i>t. sk. bērni</i>	766	674	589	-12%; -13%
Bibliotēkas apmeklējums	36128	34468	22931	-5%; -34%
<i>t. sk. bērni</i>	15079	13520	7073	-10%; -48%
Virtuālais apmeklējums	1802	2079	19686	+15%; +847%
Izsniegums kopā	66510	66241	46861	-0,4%; -29%
<i>t. sk. grāmatas</i>	35621	36833	27324	+3%; -26%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	27003	25856	18299	-4%; -29%
<i>t. sk. bērniem</i>	12908	10738	7500	-17%; -30%

Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	32%	31%	27%	-1; -4
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	70%	62%	54%	-8; -8
Iedzīvotāju skaits	6646	6545	6451	-1,5%; -1,4%

5.3.tabula
Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu novads

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	3 620	3444	3030	-5%; -12%
<i>t. sk. bērni</i>	1 213	1087	918	-12; -16%
Bibliotēkas apmeklējums	62 956	59942	41222	-5; -31%
<i>t. sk. bērni</i>	23 304	20461	10766	-14; -47%
Virtuālais apmeklējums	14 667	22688	28402	+55%; +25%
Izsniegums kopā	118 020	114320	88299	-3%; -23%
<i>t. sk. grāmatas</i>	19 185	54775	43742	+65%; -20%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	31 765	55357	43139	+43; -22%
<i>t. sk. bērniem</i>	9 377	17557	12769	+47; -27%
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	30%	27%	24%	-3; -3
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	46%	45%	39%	-1; -6
Iedzīvotāju skaits	12 955	12805	12599	-1%; -2%

Balvu novada bibliotēku darba pārskatos kā iemesls bibliotēku apmeklējuma un visu izsniegumu skaita samazinājumam minēti divi faktori: 1) sakarā ar slodzes samazināšanu, saīsinājies bibliotēku darba laiks; 2) bibliotēku darbības ierobežojumi COVID-19 sakarā.

5.4.tabula
Bibliotēkas pamatrādītāji, Baltinavas novads

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	280	288	324	+3%; +13%
<i>t. sk. bērni</i>	81	66	82	-18%; +24%
Bibliotēkas apmeklējums	10156	8602	5293	-18%; -38%
<i>t. sk. bērni</i>	4876	3460	1549	-41%; -55%
Virtuālais apmeklējums	685	685	181	0; -74%
Izsniegums kopā	14196	12016	9862	-18%; -18%
<i>t. sk. grāmatas</i>	7944	5590	5807	-42%; +4%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	6243	6410	4055	+3%; -37%
<i>t. sk. bērniem</i>	3698	2657	1698	-28%; -36%
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	27%	28%	31%	+1; +3
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	54%	49%	65%	-5; +16
Iedzīvotāju skaits	1030	998	1017	-3%; +2%

Kā redzams, Baltoņavas novada bibliotēkā lietotāju skaits nedaudz palielinājies, jo pēc nodarbībām bērnu dārza bērni kopā ar vecākiem nāca izņemt grāmatas. Apmeklējumu skaits ir mazāks Covid-19 ierobežojumu dēļ. Pozitīvs ir arī grāmatu izsnieguma rādītājs, kas pierāda iedzīvotāju vēlmi un pat nepieciešamību lasīt, kad apkārt valda bailes un ierobežojumi.

5.5.tabula
Bibliotēkas pamatrādītāji, Rugāju novads

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	646	648	541	0; -17%
<i>t. sk. bērni</i>	276	256	185	-8%; -28%
Bibliotēkas apmeklējums	11694	11307	8730	-3%; -23%
<i>t. sk. bērni</i>	3026	2926	1954	-3%; -33%
Virtuālais apmeklējums	10822	10033	7815	-8%; -22%
Izsniegums kopā	22671	22427	19080	-1%; -15%
<i>t. sk. grāmatas</i>	8448	7320	7385	-15%; +1%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	14218	14096	11387	-1%; -19%
<i>t. sk. bērniem</i>	2977	2838	1549	-5%; -45%
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	33%	32%	31%	-1; -1
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	49%	42%	54%	-7; +12
Iedzīvotāju skaits	2714	2165	2184	-25%; +1%

Rugāju novada bibliotēkās pozitīvs ir grāmatu izsnieguma rādītājs, kā arī pieaudzis bibliotēkārāis aptvērums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem.

5.6.tabula
Bibliotēkas pamatrādītāji, Viļakas novads

	2018	2019	2020	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	1573	1454	1272	-8%; -13%
<i>t. sk. bērni</i>	553	513	452	-7%; -12%
Bibliotēkas apmeklējums	27365	24832	18628	-9%; -25%
<i>t. sk. bērni</i>	10270	8188	5732	-20%; -30%
Virtuālais apmeklējums	30321	33285	32004	+10%; -4%
Izsniegums kopā	57198	52727	44775	-8%; -15%
<i>t. sk. grāmatas</i>	22135	21657	20673	-2%; -5%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	33995	30340	24024	-11%; 21%
<i>t. sk. bērniem</i>	10148	9639	8836	-5%; -8%
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	39	37	34	-2; -3
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	65	59	58	-6; -1
Iedzīvotāju skaits	4651	4498	4384	-3%; -3%

Viļakas novada bibliotēkās visi rādītāji ir ar negatīvu zīmi salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem gadiem (izņemot virtuālo apmeklējumu 2019.gadā).

❖ **Pakalpojumu attīstība, jauninājumi- kopaina, piemēri, vērtējums**

Pārskata periodā bibliotēkās ir bijuši pieejami visi līdzšinējie pakalpojumi. Jauninājums-virtuālas spēles un lasītāju viktorīnas tiešsaistē Balvu CB (“Cik daudz zini par savu reģionu?”, “Ziemassvētku spēle”, sadarbībā ar Drossinternets.lv “Pilsētas ABC” spēle par Balviem).

2020.gads iesākās ar jaunu akciju “Tev nav laika atnākt uz bibliotēku? Tava bibliotēka nāk pie tevis!”, kuras ietvaros, sūtot piedāvājumu uz lietotāju e-pastu, tika apzināta to cilvēku kopa, kas regulāri vēlas jaunākās publikācijas par sava novada, reģiona cilvēkiem, notikumiem saņemt elektroniski savā e-pastā. Gada laikā šī pakalpojuma lietotāju skaits pieauga: tā mainīja nosaukumu atbilstoši situācijai valstī “Tu nevari atnākt uz bibliotēku? Tava bibliotēka nāk pie tevis!”, lietotāji bija ļoti apmierināti ar šāda pakalpojuma esamību. Saņēmām neskaitāmus pateicības vārdus un komplimentus. No 16 interesentiem akcijas sākumā aktīvo e-jaunumu lasītāju skaits ir pieaudzis līdz 70 gada beigās, uz pārskata rakstīšanas brīdi to jau ir 130.

Neparastā 2020.gada situācija pierādīja aizvien pieaugošo bibliotēku lomu sabiedrības indivīda saziņai ar valsti: lielākā daļa no bibliotēkām arvien vairāk veic daļu no Klientu apkalpošanas centra funkcijām (piem., konsultē par e-pakalpojuma pieteikšanu vai piesaka e-pakalpojumu atbilstoši klienta pilnvarojumam, ja e-pakalpojuma tehnoloģiskais risinājums to pieļauj u.c.), apmācot lietotājus darboties portālos www.latvija.lv, [www.e-veseliba](http://www.e-veseliba.lv), [www.eds.gov](http://www.eds.gov.lv), [www.lad.gov](http://www.lad.gov.lv) u.c.

❖ **E- grāmatu bibliotēka.**

Pārskata periodā e-grāmatu lietotāju skaits ir dubultojies. Vislielākā mērā iemesls meklējams bibliotēkas apmeklējumu ierobežojumu un aizliegumu ieviešanā, jo lietotāji meklēja iespējas lasīt. Šajā laikā lietotāju reģistrācija tika veikta attālināti – telefoniski piešķirot autorizācijas datus. Iedzīvotāju informēšanai bibliotēku mājas lapās un Facebook kontos tika izvietota informācija par iespēju lasīt 3TD grāmatu bibliotēkā. Jāteic, ka šādā veidā ceļu uz bibliotēku atrada pat tie lietotāji, kas jau gadiem dzīvo ārpus Latvijas. Diemžēl, ne visiem veselības problēmu dēļ ir iespēja lasīt e – grāmatas, tāpat ir cilvēki, kuriem vienkārši nav pieņemama grāmatu lasīšana datorā un priekšroka ir ierastajam papīra formātam. Tāpat ne visas grāmatas, ko lietotājs vēlas, ir pieejamas 3TD grāmatu bibliotēkā.

5.7.tabula

E- grāmatu bibliotēkas statistikas dati, Balvu reģions

JĀ TU VĒL NEESI BIBLIOTĒKAS LIETOTĀJS, REĢISTRĒJIES ATTĀLINĀTI! 1. ZVANI PA TĀLRUNI 64522110 2. NOSAUC VĀRDU, UZVĀRDU PERSONAS KODU DZĪVESVIETAS ADRESI TĀLRUNĀ NUMURU E-PASTA ADRESI 3. SAŅĒM LIETOTĀJVĀRDU UN PAROLI SAVĀ E-PASTĀ 4. EJ UZ WWW.3TD.LV UN IZVĒLIES GRĀMATU	Gads	E-grāmatu bibliotēkas	E-grāmatu bibliotēkas
	2019	78	171
2020	148	401	

- ❖ Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti; jaunu lasītāju piesaiste.

Daudzas reģiona bibliotēkas aktīvi jaunāko informāciju par norisēm bibliotēkā izvieto mājas lapā un sociālajos tīklos. Lielākoties aptaujas par bibliotēkas darbu, pakalpojumiem un to kvalitāti notiek mutiski, kas ir arī efektīvākais veids pagastos, kā arī daudzās bibliotēkās ir brīvi pieejama ierosinājumu grāmata, kur katrs var izteikt savu viedokli.

Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums Balvu reģionā nav reģistrēti.

- ❖ Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām.

Balvu Centrālās bibliotēkas ēkā atrodas Latvijas Neredzīgo bibliotēkas filiāle, tāpēc šīs lasītāju grupas vajadzības tiek apmierinātas pilnībā. Neredzīgo bibliotēkas vadītāja izmanto Balvu Centrālās bibliotēkas periodikas krājumu, atlasot rakstus audiožurnāla “Kaleidoskops” (Калейдоскоп) sagatavošanai krievu valodā. Tāpat dažām reģiona bibliotēkām ir noslēgts līgums ar Latvijas Neredzīgo bibliotēku par Balvu filiālbibliotēkas krājuma izmantošanu, lai lietotāji, kuriem ir redzes problēmas, varētu klausīties dažādu autoru darbus. Covid-19 pandēmijas dēļ netika īstenota Žīguru bibliotēkas un zviedru fondu “Gnosjo Hjalper” un Dagnijas Dalbiņas sadarbība, lai iegādātos iekārtas audio grāmatu atskaņošanai.

Lazdulejas bibliotēkas pakalpojumus pārskata periodā izmantoja 9 pagasta iedzīvotāji, kuriem piešķirta invaliditātes grupa. Šie cilvēki ir ar psihoneiroloģiskiem traucējumiem, un viņiem ir nepieciešama īpaša pieeja.

Lielākā daļa Balvu reģiona bibliotēku nav speciāli pielāgotas pieejai cilvēkiem ar kustību traucējumiem, jo atrodas daudzdzīvokļu mājās vai ēkas 2.stāvā. Tomēr visi lietotāji tiek apkalpoti: to dara vai nu bibliotekārs, vai sociālā dienesta piesaistītie asistenti vai aprūpētāji. Tāpat grāmatu apmaiņu nodrošina arī radinieki. Šī tendence iepriecina, mūsu lasītāji nepaliek bez grāmatas.

- ❖ Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām; bibliotēku izglītojošā darbība.

Gados vecāki iedzīvotāji baidās saslimt, tāpēc iziet no mājām tikai lielas nepieciešamības gadījumā, arī bibliotēku apmeklē daudz retāk. Diemžēl, tieši šī grupa- pensionāri- ir daudzu pagasta bibliotēku visčaklākie apmeklētāji. “*Viņi biežāk apmeklē bibliotēku, vēlas parunāties, ņem lasīt gan grāmatas, gan žurnālus, bet šī iespēja tika ierobežota*” (no Medņevas bibliotēkas darba pārskata). Tāpēc reģiona bibliotēkas nodrošināja individuālu lietotāju apkalpošanu, pievedot grāmatas un žurnālus mājās.

Īpaši aktīvi šādā veidā strādāja Balvu pagasta bibliotekāre, un rezultāts ir arī redzams, aplūkojot bibliotēkas pamatrādītājus (skat.tab.5.11). Kopā ar Balvu pagasta bibliotēkas lasītājiem apmeklēti

Šķilbēnu pagasta Buku-Zelču kapi, kur notika Klusuma un atmiņu brīdis pie vietējā dzejnieka Leontija Vizuļa - Bruno Vilka (06.11.1936.-12.12.2017.) kapu kopiņas.

Pārskata periodā Balvu Centrālā bibliotēka valstī noteikto ierobežojumu ietvaros turpināja sadarbību ar pansionāta “ Balvi” bibliotēku, vienu reizi gada sākumā piegādātas grāmatas no Tikaiņu bibliotēkas Rugāju sociālās aprūpes centra iedzīvotājiem.

Īpašu rūpi par lasītāju loku- grupiņu “ 60+” - ir uzņēmusies Balvu CB direktore, rūpīgi apzinot lietotāju intereses, atlasot attiecīgu lasāmvielu un to piedāvājot lasīšanai. Balvu CB Droša interneta vēstnese E.Arule jau trešo gadu droša interneta lekciju novadīja sociālā servisa telpās Balvu pensionāru biedrības senioriem. Mērķis- informēt par interneta nepieciešamību, tā jēgpilnu lietošanu un tur pastāvošajiem riskiem. Svarīgi bija seniorus iedrošināt nākt uz apmācībām, lai mācītos izmantot modernās tehnoloģijas, tā uzlabojot savu dzīves kvalitāti. Sakarā tikai ar e-vidē pieejamo pakalpojumu skaita straujo pieaugumu, ļoti pieprasītas bibliotēkās ir individuālās datorapmācības, lai patstāvīgi spētu pārvaldīt savu e-pastu, internetbanku un veiktu maksājumus, nodrošinātu saziņu ar dažādām valsts institūcijām. Balvu CB Lasītavas vecākā bibliotekāre I. Bobrova ciemojas pie senioriem Sociālajā centrā ar informāciju par piedāvājumiem Balvu CB lasītavā “Ir laba diena preses izdevumiem”, tostarp informēja, ka lasītavā tiek izkopēti visi raksti par Balvu reģiona cilvēkiem, notikumiem un ka šos rakstus ir iespēja saņemt e-pastā arī elektroniski.

Bērzkalnes pagasta bibliotekāre reizi mēnesī organizē grāmatu apmaiņu attālākajā Rubeņu ciemā, apkalpojot 11 lietotājus.

Viļakas novada bibliotēkā aktīvi darbojas lasītāju klubiņš “Mantinieces”- dažādas tikšanās tiek organizētas vidēji vienu reizi mēnesī.

Īpašs lietotāju loks Balvu CB ir izveidojies konkursa “Prātnieks” sakarā: bibliotēkai ir ilgstoša sadarbība ar Ziemeļlatgales laikrakstu “Vaduguns”, kur tiek publicēta krustvārdu mīkla, bet grāmatu apgāds “Zvaigzne ABC” konkursa uzvarētājiem nodrošina lieliskas grāmatas.

Sadarbības partnerim – Ziemeļlatgales laikrakstam “Vaduguns” 70 dzimšanas dienā sagatavota un prezentēta īpaša materiālu kopa par dažādiem interesantiem un mazāk zināmiem faktiem laikraksta vēsturē. Materiāli iekopēti zibatmiņā un uzdāvināti “Vaduguns” kolektīvam.

Sadarbībā ar pieaugušo neformālās izglītības centru „AZOTE” Balvu CB piedāvā izglītojošas ekskursijas bibliotēkā potenciālajiem darba meklētājiem un dažādu kursu dalībniekiem.

Rekavas bibliotēka februārī uzsāka izglītojošo informatīvo stundu 12.klašu jauniešiem par bibliotēkas lietotāja iespējām internetā atrast nepieciešamo informāciju.

Balvu Centrālā bibliotēka turpina dalību pārrobežu projektā “ Ne tikai grāmatas!” un 2020.gadā vietējiem uzņēmējiem un topošajiem uzņēmējdarbības uzsācējiem piedāvājusi šādus pakalpojumus:

- ♦ Ziemeļlatgales uzņēmēju ražotās produkcijas izstāde "Iepazīšanās randiņš ar uzņēmēju" ;
- ♦ biznesa literatūras iegāde Balvu CB un aktīva uzņēmēju informēšana par jaunieguvumiem: Informāciju un pakalpojumu punktā izveidots īpašs grāmatu uzņēmējiem, visiem jaunieguvumi šajā krājumā pievienotas saistošas anotācijas, tiem ir tiešsaistes pieeja Balvu reģiona kopkatalogam, informācija izvietota Balvu CB mājas lapā sadaļā " Ne tikai grāmatas", sociālajos tīklos, reģiona novadu mājas lapās, 67 vietējie uzņēmēji savos e-pastos regulāri saņem ziņojumus par jaunumiem presē un grāmatu pasaulē saistībā ar uzņēmējdarbību;
- ♦ sadarbība ar Balvu Valsts ģimnāziju un Balvu profesionālo un vispārizglītojošo vidusskolu, PIKC Rīgas valsts tehnikuma Balvu filiāli - izglītojošas nodarbības, biznesa stundas, tajā skaitā bibliotēkas biznesa literatūras jaunieguvumu popularizēšana jauniešu vidū.

❖ Uzziņu un informācijas darbs.

Dažāda veida uzziņas un to sniegšana ir viens no pieprasītākajiem pakalpojumiem bibliotēkās. Pamatā visās reģiona bibliotēkās viena trešdaļa no pieprasītajām uzziņām ir 3.sarežģītības pakāpes uzziņas, kas prasa lielāku laiku un resursus. Lielākā daļa uzziņu saistītas ar e-pakalpojumiem: apmeklētāji lūdz palīdzēt pārslēgt līgumus, atteikties no kāda pakalpojuma, veikt maksājumus, saglabāt dokumentus, reģistrēties dažādās vietnēs, izveidot savu e-pastu vai profilu. Īpaši aktuāli bija jautājumi par kodu kalkulatoru un Smart-ID izmantošanu, elektroniski parakstītiem dokumentiem un portāla www.eveseliba.gov.lv piedāvātajām iespējām. Uzziņas mēdz būt ļoti dažādas, no vienkāršām līdz padziļinātām: par rakstniekiem, dzejniekiem, par sapņu nozīmi, par autobusu sarakstiem, par telpaugiem, par folkloru, par grāmatas esamību bibliotēkā, gadskārtu ieražām, par istabas augiem, laika ziņām, dzīvniekiem, cimdu rakstiem, novada vēsturi u.tml. Daži uzziņu piemēri: *“Kā un kur reģistrēt pirkuma čekus konkrētai loterijai? Kā nodot skaitītāju rādījumus Bill me? Kur sameklēt iesnieguma*

formu Sadales tīklos, lai varētu palielināt strāvas padevi? Kā no Alūksnes arhīva izgūt informāciju par darba gadiem, kuri jāpierāda pie pensijas aprēķināšanas? Kā izveidot Facebook grupu vai lapu? Kur ārzemnieki var apgūt latviešu valodu, nokārtot eksāmenu un saņemt apliecinājumu? Kā bankai Citadele internetbankā var nomainīt dienas limita summu? Kā portālā www.latvija.lv var pieteikt pierakstu pie notāra? Kā atteikt Tet pakalpojumu, ja klients ir miris un nav e-pasta un i-bankas, lai veiktu autentifikāciju?” Balvu CB statistikas lapas apkopojumā uzskaitītas 2484 uzziņas, 457 apmācības, 1264 elektroniski nosūtīti dokumenti, 209 krājuma kopijas, izdrukas, 1244 elektroniski veikti pakalpojumi (izdruka, skenēšana, kopēšana), reģiona bibliotēku pārskatos kopā uzskaitītas 1710 sniegtās uzziņas.

Uzziņas sniegtas gan uz vietas bibliotēkā, gan telefoniski, gan e-pastā.

Visās reģionu bibliotēkās ir pieejami novada pašvaldības informatīvie izdevumi gan drukātā, gan elektroniskā formātā. Vairākām bibliotēkām mājas lapai ir izveidota tiešsaiste ar novada domes mājas lapu.

❖ Elektroniskais katalogs kā pakalpojums.

Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu bibliotēku kopkatalogs <https://balvi.biblioteka.lv/Alise/lv/home.aspx> atspoguļo četru novadu bibliotēku krājumus.

5.8.tabula
BIS ALISE izmantošana, Balvu reģions

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autori- zēti lietotāji (2020)	Pasūtīts (Web) Eksem- plāru (2020)
			Cirkulācija	SBA	Komplek- tēšana		
Balvu CB						483	703 kopā
Balvu novads	10	4	4	4	4	90	
Baltinavas novads	1	1	1	1	1	28	
Rugāju novads	4	2	2	2	2	36	
Viļakas novads	7	2	2	2	2	71	

Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu bibliotēku kopkatalogā uz 2021.gada 1.janvāri ir 51965 ieraksti. Gada laikā katalogs papildināts ar 1419 ierakstiem. Kopkatalogs aptver 22 reģiona publisko bibliotēku un 11 skolu bibliotēku krājumus.

Salīdzinājumā ar 2019.gadu vairāk kā uz pusi pieaudzis Web pasūtīto eksemplāru skaits (2019.gadā- 302).

5.9. tabula
Autorizētie lietotāji, Balvu reģions

	Autorizēti lietotāji (2019)	Autorizēti lietotāji (2020)	% salīdzinot ar iepr. gadu
Balvu reģions	784	935	+20%

Covid-19 izplatību ierobežojošie pasākumi šoreiz pozitīvi mainījuši lasīšanas paradumus: pieaudzis lietotāju skaits, kas bibliotēkā reģistrējušies tieši ar mērķi lasīt grāmatas 3td e-Grāmatu bibliotēkā.

❖ Iekšzemes un starptautiskais SBA.

5.10. tabula
SBA rādītāji, Balvu reģions

SBA	Novads	2018	2019	2020
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	Balvu CB	27	47	61
	Balvu novads	469	500	688
	Baltinavas novads	43	27	21
	Rugāju novads	49	58	58
	Viļakas novads	34	76	125
	Kopā:	622	708	872
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	Balvu CB	459	577	532
	Balvu novads	137	137	704
	Baltinavas novads	36	32	42
	Rugāju novads	43	40	42
	Viļakas novads	29	56	107
	Kopā:	704	842	895

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, SBA pakalpojumu skaits ir audzis (skat. 5.10. tab.). Galvenie iemesli SBA pasūtījumiem:

- ♦ Pasūta izdevumus, kuru nav konkrētās bibliotēkas fondā;
- ♦ Lai saīsinātu rindas garumu aktīvi pieprasītām grāmatām;
- ♦ Balvu pagasta, Kupravas, Tikaiņu, Vectilžas, Viļakas novada bibliotēkas no BCB lielos daudzumos pasūta grāmatas vai grāmatu kopas krievu valodā (pārsvarā daiļliteratūra), ko pašu krājumam nav aktuāli komplektēt, jo lasītāju ir maz vai ir viens- divi aktīvi lasītāji.

No LNB caur SBA 2020. gadā pieprasītas 3 grāmatas: “Mans tautastērps”, “Latvijas Universitātes tiesībzinātnieki”, “Vēstures avoti augstskolai VII. Baltijas guberņas un Somija Krievijas impērijas sastāvā”. Aktīvi SBA pakalpojumus izmanto Vīksnas un Kubulu bibliotēkas, jo abas bibliotēkas apkalpo viena bibliotekāre: “*Strādājot divās bibliotēkās, varēju daudz efektīvāk lasītājus nodrošināt ar grāmatām, kas nav pieejamas Vīksnas bibliotēkā, un otrādi*”.

2020. g. Starptautiskais SBA nav izmantots.

❖ **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā.**

Milzīgas korekcijas pamatpakalpojumu sniegšanā ieviesa Covid-19 pandēmijas izplatība. Daudz kas bija atkarīgs no konkrētā novada pašvaldības rīkojumiem un ierobežojumiem, kas tika pieņemti, vadoties no valstī noteiktajiem pasākumiem Covid-19 pandēmijas izplatības ierobežošanai. Katra reģiona bibliotēka veica tos pakalpojumus, kurus tobrīd atļāva konkrētā pašvaldība. Pielāgojoties situācijai, gandrīz visās reģiona bibliotēkās grāmatu izsniegšana martā līdz maijam notika pastarpināti, bez tiešas kontaktēšanās: pasūtot grāmatas pa telefonu vai rezervējot kopkatalogā.

Diemžēl ierobežojumu visvairāk bija mēnešos, kad ierasti bibliotēkas tiek apmeklētas visaktīvāk- pavasaris, rudens otra puse un ziema. Līdz 21.decembrim bibliotēkas darbojās krājuma brīvpieejas režīmā, tomēr pastāvēja ierobežojumi lasītavās, kā arī nevarēja notikt ierastie “burziņi” bērnu literatūras stūrīšos, jo plašāku apmeklējumu liedza nepietiekamā telpas platība. Tika izstrādāti bibliotēkas lietošanas noteikumi ārkārtējās situācijas periodam, kas tika izvietoti redzamā vietā bibliotēkās un bibliotēku mājas lapās. “*Neskatoties uz to, daudzi cilvēki, baidoties publiskās vietās inficēties ar jauno vīrusu, pēc iespējas ierobežoja publisku vietu apmeklējumu, tai skaitā arī bibliotēku*” (no Lazdukalna bibliotēkas darba pārskata).

Par spīti ierobežojumiem, dažās pagastu bibliotēkās ievērojami pieauga tieši grāmatu izsniegumu skaits salīdzinājumā ar 2019.gadu (skat. 5.7. tabulu) : “*Ievērojami pieaudzis tieši izņemto grāmatu skaits. Arī apmeklētāji atzīst, ka apstākļos, kad ir ierobežota komunikācija ar citiem cilvēkiem, jādzird daudz negatīvas informācijas, tieši grāmata palīdz aizpildīt brīvo laiku, pārvarēt stresu un neļauties bailēm no nezināmā*” (no Tikaiņu bibliotēkas pārskata). “*Ir patīkami, ka arī ārkārtas situācijā cilvēki vēlas lasīt grāmatas -katru dienu ir jāsagatavo vairāki telefoniski grāmatu un žurnālu pasūtījumi lasītājiem! Prieks redzēt smaidīgas sejas, saņemot speciāli lasītājiem aiz durvīm noliktus grāmatu sainīšus!*”(no Vectilžas bibliotēkas darba pārskata).

Grāmatu izsnieguma procentuālais pieaugums, Balvu reģions

Bibliotēka	Grāmatu izsniegums % salīdzinājumā ar 2019.gadu	Izsniegums kopā % salīdzinājumā ar 2019.gadu
Baltinavas novada bibliotēka	+4%	
Kubulu pagasta bibliotēka	+39%	+55%
Balvu pagasta bibliotēka	+60%	+109%
Lazdulejas pagasta bibliotēka	+12%	
Vīksnas pagasta bibliotēka	+12%	
Rugāju nov. Tikaiņu bibliotēka	+2%	+4,32%
Viļakas nov. Upītes bibliotēka	+12%	+8%

6. KRĀJUMS

❖ Krājuma komplektēšanas politika un organizācija.

2020.gadā reģiona bibliotēku galvenais komplektēšanas uzdevums – veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgām lietotāju vajadzībām, veicināt izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika izmantošanu. Katrai reģiona bibliotēkai izstrādāta atbilstoša krājuma komplektēšanas politika, pēc kuras tā vadās, organizējot savu krājumu. Lielākajai daļai reģiona bibliotēku krājuma komplektēšanas koncepcija pieejama konkrētās bibliotēkas mājas lapā.

6.1. tabula

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums, Balvu reģions

	2018	2019	2020
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	30 303	33500	39959
<i>t. sk. grāmatām</i>	24 539	20718	25685
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	6 474	5704	7074
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	13 777	12423	14211
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	2,60	3,0	3,1
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	45 027	39208	52327

Finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai par 33% palielinājies Baltinavas novada bibliotēkai un ievērojami Rugāju novada bibliotēkām – kopumā par 246%.

6.2. tabula

Finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai uz vienu iedzīvotāju 2020.gadā

Nr.p.k.	Novads	2019	2020
1.	Balvu novads	3,17	2,1
2.	Baltinavas novads	1,99	2,6
3.	Rugāju novads	5,20	5
4.	Viļakas novads	2,33	2,4
Reģionā:		3,17	3,1

Ļoti vērtīgs krājuma papildinājuma avots 2020.gadā visām reģiona pašvaldību publiskajām bibliotēkām bija Latvijas Kultūras ministrijas piešķirtais finansējums Latvijas Nacionālajai bibliotēkai vērtīgo grāmatu iepirkuma programmas publiskajām bibliotēkām īstenošanai, kā rezultātā reģiona bibliotēkas saņēma 967 eksemplārus augstvērtīgas literatūras par kopējo summu 8856,95 eiro. Nozīmīgs avots bērnu grāmatu krājuma papildināšanai ir LNB projekta “ Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatas- 1182,83 eiro, individuālie dāvinājumi, kas saņemti ar LNBAD BAC starpniecību, Balvu Centrālajai bibliotēkai- dalība projektā “ Not just books!”, kā rezultātā grāmatu krājums uzņēmējdarbības veicināšanai papildināts ar 72 eksemplāriem par kopējo summu 1081,54 eiro.

❖ **Rekatalogizācija.**

100% rekatalogizēts krājums ir 18 no 23 reģiona bibliotēkām: pārskata gadā pilnībā pabeigts darbs pie Kubulu un Vecumu bibliotēku rekatalogizācijas. Turpinās Lazdulejas un uzsākta Skujietnieku pagastu bibliotēku krājuma rekatalogizācija. 2021. gadā plānots uzsākt rekatalogizēt Upītes un Balvu pagasta bibliotēku krājumu.

Pārskata gadā kopumā rekatalogizēti 1684 eksemplāri. Kopumā rekatalogizēti 89 % no visa bibliotēku krājuma.

❖ **Krājuma pārbaude.**

Pārskata periodā krājuma inventarizācija elektroniski veikta Kubulu pagasta bibliotēkā. Inventarizācijas rezultāti tika salīdzināti gan ar Balvu novada domes grāmatvedību, gan ar elektronisko katalogu. Inventarizācija tika veikta sakarā ar bibliotēkas darbinieku maiņu.

❖ **Krājuma rādītāji.**

6.3. tabula
Krājuma rādītāji, Balvu reģions

	2018	2019	2020
Jaunieguvumi kopā	13 121	12402	12874
t. sk. grāmatas	4486	4008	4791
t. sk. latviešu daiļliteratūra	958	1121	1423
t. sk. bērniem	1173	2506	1261
Izslēgtie dokumenti	16 639	12839	16863
Krājuma kopskaits	178 786	179677	177820
Grāmatu krājuma apgrozība	0,82	1,01	0,69
Periodisko izdevumu apgrozība	2,9	2,58	2,19

Jaunieguvumu skaits Balvu reģiona bibliotēkās 2020.gadā palielinājies, pateicoties KM publiskajam grāmatu iepirkumam, jo, līdztekus finansējuma pieaugumam krājuma komplektēšanai, pieaug arī monogrāfisko izdevumu cena. Bibliotēkas, komplektējot krājumu, vērā ņem lasītāju intereses, vēlmes, kā arī konkrētā reģiona īpatnības (piemēram, Upītes bibliotēkas krājuma komplektēšanas

prioritāte ir grāmatas latgaliešu valodā). Priekšroka tiek dota oriģinālliteratūrai un pieprasītākajiem izdevumiem. Pagasta bibliotēku lasītāji vēlētos plašāku preses izdevumu nosaukumu skaitu. Balvu Centrālajā bibliotēkā nozaru, uzziņu, mācību un metodiskās literatūras iegādei iztērēti 35% no kopējā finansējuma, daiļliteratūras komplektēšanai krievu valodā- 25%, jo ir samērā plašs lietotāju loks, kas lasa grāmatas krievu valodā, it īpaši aktīvi izmantojot tās SBA aprītē, jo pagastu bibliotēkas grāmatas svešvalodās nekomplektē.

Covid-19 pandēmija un ar to saistītie ierobežojumi bibliotēku darbā būtiski samazinājusi krājuma apgrozījumu, jo ilgu laiku tika slēgtas lasītavas, nenotika preses izdevumu izsniegšana. Lasītājam patīk klātienē pašķirstīt un papētīt grāmatu, līdz ar to grāmatas, kas parastā situācijā būtu aizceļojušas pie lasītāja, tā arī palika bibliotēku plauktos. Lietotājiem bieži vien nācās uzticēties bibliotekāra izvēlei un gaumei. Dažās bibliotēkās, pateicoties īpašai pieejai individuālā lietotāju apkalpošanā, krājuma apgrozījums, par spīti visiem ierobežojumiem, ir palielinājies.

6.4. tabula

Krājuma apgrozījuma pozitīvs pieaugums 2020.gadā, Balvu reģions

N.p.k.	Bibliotēka	2019	2020	+
1.	Balvu pagasta b-ka	0.45	1.1	0.65
2.	Kubulu pagasta b-ka	0.27	0.5	0.23
3.	Tikaiņu bibliotēka	0.95	1.3	0.35
4.	Upītes bibliotēka	2.83	2.9	0.07

No otras puses, ar lietotāju apkalpošanu saistītie ierobežojumi ļāva pastiprināti strādāt ar krājumu: izvērtēt kvalitāti, atrast nomaldījušos un liekos eksemplārus, izvērtēt un mainīt eksemplāra pozīciju, veikt apjomīgu rekomplektēšanu. 2020.gadā Balvu reģiona bibliotēkās norakstīti 16863 eksemplāri, kas ir par 31% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

❖ **Datubāzes.**

Jāatzīst, ka ar Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem saistītais laiks labvēlīgi ietekmēja darbu pie Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzes papildināšanas. 2020.gadā pavisam papildināti 232 ieraksti, piemēram, sadaļā "Krucifiksi" visiem 119 krucifiksiem pievienotas R.Cibules 234 fotogrāfijas, kuras tapušas, veicot krucifiksu dokumentēšanu Ziemeļlatgalē 2019. gadā.

Datu bāzei pievienoti 34 jauni ieraksti, 11 no tiem tapuši projekta "Tautastērpu stāsti" ietvaros. Tāpat datu bāzei pievienota informācija par vairākiem mediķiem (*ieraksts par dakteri S.Rudčenko februārī diennakts laikā skatīts 1569 reizes*), kultūras darbiniekiem, apskates objektiem un papildināts laikraksta "Vaduguns" arhīvs. Datu bāzes ieraksti tiek papildināti regulāri – gan pierakstot klāt jaunāku informāciju, gan labojot saiti uz avotu sarakstu.

Reģiona bibliotēkās bezmaksas ir pieejamas divas KISC abonētās datubāzes: “ Letonika” <https://www.letonika.lv/default.aspx> un “ News” <http://news.lv/> . Bērzkalnes bibliotēkā pieejama datubāze www.nais.lv .

6.5.tabula

Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums, Balvu reģions

Dabubāze	2018	2019	2020
Letonika	2678	2091	2947
News	587	311	373

Datubāzes aktīvi tiek popularizētas gan mutiski, gan bibliotēku mājas lapās, gan tikšanās reizēs ar skolu bibliotekāriem, skolēniem un skolu vadību, vecākiem. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis datubāzes Letonika.lv sesiju un lejuplāžu skaits, kas, iespējams, izskaidrojams ar vienīgo pieeju skolu programmās iekļautajiem literārajiem darbiem valstī noteikto ierobežojumu laikā. Īpaši veiksmīga datubāzes popularizēšanā ir Viļakas novada bibliotēkas un Viļakas Valsts ģimnāzijas bibliotēkas sadarbība: *“Skolas bibliotekāre informē izglītojamos par Letonikas informācijas klāstu. Iepriecina lielā lietotāju interese par vietni (1434 pieslēguma sesijas)” (no Viļakas novada bibliotēkas darba pārskata par 2020.gadu).* Nedaudz pieaudzis ir arī datubāzes News.lv izmantojums, tomēr lietotāji galvenokārt priekšroku dod periodikai papīra formātā.

❖ **Krājuma popularizēšana.**

Joprojām aktuāla ir bibliotēkas krājuma popularizēšana ar dažādu literatūras izstāžu palīdzību: *“Bibliotēkas lietotāji labprāt aplūko literatūras izstādes un izvēlas grāmatas un citus iespieddarbus, īpašu interesi izrādot par latviešu autoru darbiem un dažādām padomu grāmatām” (no Lazdukalna bibliotēkas pārskata par darbu 2020.gadā).* Tematika saistīta ar rakstnieku, ievērojamu cilvēku jubilejām, notikumiem, gadskārtu svētkiem. Sīkāk ar piedāvātajām izstādēm krājuma popularizēšanai var iepazīties katras bibliotēkas mājas lapā gada pārskatu sadaļā. Balvu Centrālās bibliotēkas literatūras izstādes skatīt *Pielikumā Nr.2.*

Arvien aktīvāk vairākas reģiona bibliotēkas popularizēja krājumu savos Facebook kontos. Īpaši veiksmīgi darbojās Balvu CB, Tilžas, Viļakas, Krišjāņu un Briežuciema bibliotēkas.

❖ *Veiksmīgākie Balvu CB krājumu popularizējošie pasākumi:*

“Aklais randiņš ar grāmatu”-

“februārī 20 bibliotekāru izvēlētas grāmatas par mīlestības tēmu tika iesaiņotas sirsniņpapīrā, lai dotos Aklajā randiņā pie lasītāja. Kāds apmeklētājs skatās ar aizdomām, cits ar interesi, cits ar ziņkāri. Šai avantūrai vairāk piekrīt sievietes. Vīrieši noskatās, bet neielaižas. Lūk, dažas emocijas par satikšanos atbildes vēstulē: “Sveika! Tu man patīki. Tu biji maziņa un mīli plaukstā turama. Un Tavs saturs arī bija spridzinoši foršs!!! Tas bija labs (tikšanās) variants. Normāli tevi nebūtu satikusi. Paldies, ka tu esi!! Tava lasītāja”; “Ja godīgi, es Tevi neizlasīju...jo grūti lasīt dzejoli, kas skan. Es Tevi noklausījos ...internetā...! Man patīka!”; “Tu esi koša...bet es Tevi nesapratu...”/no Balvu CB dienasgrāmatas/

“Kā Balvu vilks uz bibliotēku gāja”- sižets lasītveicināšanas konkursam.

<https://ar-ar.facebook.com/Balvu-Centr%C4%81%C4%81-bibliot%C4%93ka-903703489723966/videos/k%C4%81-balvu-vilks-uz-bibliot%C4%93ku-g%C4%81jalas%C4%ABtveicin%C4%81%C5%A1anasprojekts/258855785214509/>

❖ *Darbs ar parādniekiem.*

Darbs ar parādniekiem pagastu bibliotēkās pamatā tiek veikts, atgādinot mutiski vai nosūtot atgādinājuma vēstuli e-pastā, www.draugiem.lv; www.facebook.com, kā arī atgādinot telefoniski vai cilvēku satiekot. “Pagastā cilvēki viens otru pazīst, un tas atvieglo darbu ar parādniekiem” (no *Vectilžas bibliotēkas darba pārskata par 2020.gadu*).

Bibliotēkām, kas darbojas BIS Alise, katra mēneša pirmajā datumā uz lietotāju e-pastiem tiek izsūtīti atgādinājumi par nokavēto termiņu grāmatu atgriešanai, kā arī katras darba dienas sākumā tiek nosūtīts automātisks e- atgādinājums tiem lietotājiem, kam pēc 2 dienām beidzas grāmatu/ žurnālu lietošanas termiņš. Pastāv mutiska vienošanās visu Balvu reģiona bibliotēku starpā neapkalpot tos lietotājus, kas ir parādnieki kādā no reģiona bibliotēkām.

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

❖ Galvenie virzieni darbā ar bērniem 2020. gadā:

- ♦ Intereses par grāmatu un bibliotēku radīšana jau no pirmsskolas vecuma;
- ♦ Darbs ar krājumu - nepārtraukta krājuma attīrīšana no nolietotiem un mazizmantotiem iespieddarbiem un papildināšana ar kvalitatīvu jaunāko literatūru, izglītojošām galda spēlēm, DVD;
- ♦ Jaunākās literatūras popularizēšana bērnu un jauniešu vidū;
- ♦ Dalība LNB organizētajos lasīšanas veicināšanas projektos: “Bērnu –Jauniešu- Vecāku žūrija”; Skaļās lasīšanas sacensība”, ” Grāmatu starts”.

Visās reģiona bibliotēkās darbu ar bērniem un jauniešiem 2020. gadā ļoti negatīvi ietekmēja valstī noteiktie ierobežojumi, kas samazināja gada sākumā ieplānotās aktivitātes, lika izvēlēties jaunas darba formas, piemēroties citiem apstākļiem. Jebkuros apstākļos labvēlīgākā pozīcijā atrodas tās bibliotēkas, kuru apkalpošanas teritorijā atrodas skolas vai pirmsskolas izglītības iestādes. Bibliotēkās, kuru teritorijā nav izglītības iestāžu, uzsvars tiek likts uz individuālo darbu ar apmeklētāju, literatūras izstādēm, aktivitātēm vasarā, kad uz laukiem atbrauc pilsētu skolu bērni.

❖ Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu

Metodiskā un konsultatīvā darba ar bērniem prioritātes 2020. gadā:

- konsultācijas par iesaistīšanos/dalību lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu-jauniešu-vecāku žūrija”;
- reģionālās LNB Skaļās lasīšanas sacensību norises organizēšana, metodiskās norādes;
- metodiskās konsultācijas, ieteikumi un materiāli Ziemeļvalstu nedēļas aktivitātēm;
- konsultācijas jautājumos par jaunāko bērnu literatūru.

❖ Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana

Visās reģiona bibliotēkās krājums galvenokārt tiek papildināts no piešķirtajiem budžeta līdzekļiem. 14 reģiona bibliotēkas piedalās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu-jauniešu-vecāku žūrija”, kur daļa no bērnu un jauniešu literatūras iegādes tiek nodrošināta ar valsts atbalstu.

Lai apmierinātu vajadzības pēc literatūras, bibliotēku darbinieki aktīvi izmanto arī SBA: no Balvu CB bērnu un jauniešu grāmatu krājuma bija pieprasīts 21 eksemplārs, 4 eksemplāri tika pieprasīti no citām reģiona bibliotēkām. Balvu CB Bērnu literatūras abonementa krājums tika papildināts ar 428 grāmatām, 13 audiovizuālajiem, 2 nošu, 8 pārējiem materiāliem un 4 izglītojošām galda spēlēm par kopēju summu 2962,88 EUR, kas atbilstoši ir 15% no kopējā jaunieguvumu skaita un 37% no

pašvaldības piešķirtā finansējuma krājuma komplektēšanai. Reģiona bibliotēkās kopumā bērnu grāmatu krājums papildināts ar 10% no jaunieguvumu skaita kopumā.

❖ **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

Pārskata periodā vispieprasītākās bija nodarbības par drošu interneta lietošanu un informācijas sameklēšanu, izgūšanu no dažādiem interneta resursiem.

Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Balvu CB Bērnu literatūras nodaļa

Ģimeņu rīti

Tematiskas rīta stundas pirmsskolniekiem

Balvu Vilciņš aicināja bērnus, vecākus un audzinātājas bibliotēkā radoši darboties: kopā aplūkot dažādas grāmatas un kopā lasīt, rotaļāties, zīmēt, līmēt, veidot, pētīt, piedalīties mīklu minēšanā, skatīties animācijas filmiņas un katrs pats izgatavot savu Ziļuku, Vilciņu un citus tēlus.

Pasākumu cikls Balvu pilsētas dzimšanas dienai

Erudīcijas spēle "Mana pilsēta Balvi"- skolēni atraktīvā formā izstaigāja savu pilsētu kartē, apstājoties pieturās un atbildot uz dažādiem jautājumiem par savas dzimtās vietas vēsturi, objektiem, minot mīklas, liekot puzles.

Erudīcijas spēle –zināšanu rulete" Latvija. Balvi. Vēsture. Literatūra .Folklorā."

Literāri tematiskā stunda "Iepazīsti Balvus un to apkārtni caur folkloru" 2.klasēm visa februāra garumā: iepazīstas ar novadpētniecības materiāliem par Balviem, klausās Ā.Skultes muzikālās poēmas "Viļņi" ierakstu, min mīklas, iejūtas pasaku tēlos, zīmē novēlējumus pilsētai.

Brauciens “Bērnu žūrijas” ekspertiem uz teātra izrādi bērniem Kārsavā ”**Plastmasas huligāni**”, kas iestudēts pēc tāda paša nosaukuma bērnu žūrijas kolekcijā esošās Agneses Vanagas grāmatas . Septembrī notika arī interesanta **tikšanās** ar jauno rakstnieci **Agnesi Vanagu**, kurai uz to brīdi bija tapis arī grāmatas turpinājums.

Skaļās lasīšanas reģionālais konkurss Balvos notika 6. martā, klātienē, īsi pirms ierobežojumu pasludināšanas valstī. Piedalījās 24 5.-6. klašu skolēni no dažādām Balvu reģiona skolām. Par konkursa uzvarētāju žūrija atzina 5. klases skolnieci Amandu Avotiņu no Tilžas pamatskolas , kurai tika gods pārstāvēt Balvu reģionu konkursa finālā Rīgā, kas notika septembrī.

5. oktobrī- Starptautiskajā Dzīvnieku aizsardzības dienā, biedrības "Dzīvnieku brīvība" akcijas "Lapsu tūre" ietvaros **Balvos ciemojās lapsiņa Zuze**, kura ir viena no 5 lapsēniem, kuriem izdevies izbēgt no zvēraudzētāju nagiem! Balvos Zuzi sagaidījām kopā ar Sienāzīša čaklajiem lasītājiem. Bērni pastaigas laikā daudz ko uzzināja par lapsām, minēja mīklas, bet Zuze iepazīna Balvus.

A. Stakas bērnu grāmatu ilustrāciju izstāde bibliotēkā oktobrī, kas rosināja šo izstādi apmeklēt un radoši darboties. Dalībnieki iejutās sivēntiņu un vilka lomās, lai kopīgi izdzīvotu Agijas Stakas ilustrētās grāmatas “Trīs sivēntiņi “varoņu gaitas, lika puzles, skatījās multfilmu un bija gatavi tikties novembra nodarbībā, kura nenotika pandēmijas dēļ.

Tilžas pagasta bibliotēka

Tilžas bibliotēkas “Bērnu žūrijas” eksperti dodas iepazīt Ludzas pilsētu.

Ludzas novadpētniecības muzejā ar Meža māti čakli lasītāji izspēlē dažādas rotaļas, iepazīstas ar dzīvnieku valstību. “Pelnušķītes salonā” apskata daudzas un dažādas kāzu kleitas, iziet pa Baskāju taku un klausās stāstījumu par kokiem un dažādām dabas parādībām. Apskata Troļļu māju un bauda relaksējošu meditāciju, aizverot acis un klausoties dažādās skaņās.

Ludzas Amatnieku centrā keramiķis Ē. Kudlis parādīja, kā no māla top dažādi trauki. Arī pašiem skolēniem bija iespēja izveidot kaut ko no māla. Tikšanās noslēdzās Ludzas bibliotēkā, kur laipni sagaidīja bibliotekāre Ilga ar dažādiem uzdevumiem. Ekskursija bija brīnišķīgs noslēgums grāmatu vērtēšanas darbam!

Baltinavas novada bibliotēka

Agitas Janikas rūķu izstāde

Tik krāšņi tie bija! Ienākot bibliotēkā, visus sagaidīja rūķis Rūdolfs un Andersones kundze, kuri uzraudzīja mazākos rūķus un princeses. Bērniem patika gadalaiku rūķu sērija – baltā ziema ar kamanām, blakus čaklais pavasaris ar lejkannu gatavs darboties, bagātā ar ziediem, ogām, kukaiņiem vasara, rudens rūķis, kurš izskatījās piekūsis, vācot rudens ražu. Mājas gariņi, kuri ienes mājā ienes mājās svētību. Parasti bērni fotografējās pie rūķa, kuram adītās cepures mices gals sniedzās līdz grīdai. Tas nav parasts rūķis, bet gan Latvijas simtgades rūķis. Cepure tika adīta veselu gadu no 18. novembra līdz 18. novembrim. Katru dienu noadīta viena rindiņa. Melnās svītras atdalīja mēnešus. Krāsas ieadītas attiecīgi gadalaikiem.

Krišjāņu pagasta bibliotēka

Bibliotēkas pele Lora rosina lasīt!

“Tā kā es esmu atraktīva bibliotekāre, tad jūnijā un septembrī gāju ciemos pie Krišjāņu pirmskolas grupas bērniem kā pele Lora. Kad aizej ciemos kādā pasaku tēlā, bērni klausās visu ar vaļā mutēm, spēj viņiem tik sniegt informāciju!”/S.Sinele/

Darbošanās “Bērnu žūrijā”, tematiski pasākumi bērniem, lasīšana priekšā un skaļā lasīšana, radošais konkurss, rotaļas, fiziskas aktivitātes, svinot Tēva dienu, video lasījums Krišjāņu pirmskolas grupas bērniem, kur pele Lora skaļi lasīja stāstiņu no K. Kasparaviča grāmatas „Īsi stāstiņi par lietām”. Video tika nosūtīts lasītājiem uz e-pastu.

Rugāju novada bibliotēka

“Bērnu žūrijas” ekskursija tika noorganizēta septembrī, laikā, kad daba bija krāšņā rudens rotā. Maršruts tika sastādīts tā, lai tajā būtu iekļauti dabas objekti. To, ka akmeņi runā un ar savu sastāvu un izskatu stāsta par savu izcelsmi, pārliecinājāmies, izstaigājot Tilžas pagasta “Ezerlīču” akmens kalnu. Numernes vaļņa skatu tornis atklāja skaistu rudenīgu skatu uz Salnavu un Kārsavu. Malnavas “Ziedoņdārza” dabas takās varēja ne tikai atpūsties, bet arī piedalīties dažādās fiziskās aktivitātēs. Īstā bišu skolā pabijām, apmeklējot Mežvidu bišu saimniecību “Kalniņi”. Rugāju “Bērnu žūrijas” lasītāji tagad par bitēm zina gandrīz visu.

Viļakas novada bibliotēka

Radošo darbu konkursa “Brīvības cīņām – 100” noslēgums

Radošo darbu konkursa moto “Tēvu zemi dārgo turi ciet ar savu sirdi!” mudināja autorus gan pārdomāt Ziemeļlatgales Brīvības cīņu norisi pirms simts gadiem, gan atklāt savu attieksmi pret dzimteni, kritušo karavīru piemiņu, kultūrvēstures vērtībām. Tika iesniegti 10 darbi gan dzejā, gan prozā. Klātesošos uzrunāja Viļakas novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs, aicinot katram apzināties to, cik dārga mums katram sava dzimtā zeme, cik būtisks katra piensums tās izaugsmei. Pasākumu emocionālāku vērtā muzikālās pauzes ar dziesmām un kokles skaņām Ilonas Bukšas un Sanijas Zelčas izpildījumā. Vides gide un novada vēstures izziņātāja Anna Āze pastāstīja interesantus faktus par pieminētā Brīvības cīņās kritušajiem veidošanu un tā likteni dažādos laika periodos.

❖ **Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros**

Balvu CB tika noorganizētas 9 informācijpratības stundas 5.-12. klašu 665 audzēkņiem, kur tika attīstīta prasme iepazīt un izmantot dažādus uzzināšanas avotus, tīmekļa resursus, veicināta prasme kritiski spriest un atlasīt informāciju, operēt ar iegūtajiem datiem:

- ♦ droša interneta mēnesī 4.-5. klasēm tika novadīta informācijpratības stunda “Tu esi tas, ko Tu dari internetā!”;

- ♦ nodarbības Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāles 1.kursa studentiem: LNB, Balvu CB datubāzes, to piedāvājums un izmantošana, informācijas izgūšana un pielietojamība, iepazīšanās ar Balvu CB krājumu uzņēmējiem un uzņēmējdarbības iesācējiem, izglītojoša ekskursija pa bibliotēku;
- ♦ ekskursija/nodarbības bibliotēkā projekta darba “Karjeras iespējas un nākotnes profesijas izvēle” ietvaros BVĢ 8.klases skolēniem, iepazīstinot ar profesiju “Bibliotēkārs”;
- ♦ nodarbība par darbošanos interneta vietnēs 7.-12. klašu skolēniem ZOOM vidē Balvu Valsts ģimnāzijas, Tilžas vidusskolas, Rugāju novada vidusskolas un Balvu profesionālās un vispārziņlītojošās vidusskolas 463 skolēniem un 28 skolotājiem (Balvu CB organizētie pasākumi bērniem *Pielikumā Nr.3*).

Rekavas bibliotēka uzsāka izglītojošo informatīvo stundu 12.kl.jauniešiem par bibliotēkas lietotāja iespējām internetā atrast nepieciešamo informāciju: informējot par reģiona kopkatalogu, kultūrvēstures datu bāzi, e-grāmatu bibliotēkas iespējām, bibliotēkā pieejamajām bezmaksas datubāzēm, apskatītas LNB un Rekavas bibliotēkas mājas lapas. Jaunieši praktiski darbojās pie datoriem, iepazīna konkrētās adreses, apguva prasmes atrast, analizēt un izgūt nepieciešamo informāciju.

Balvu reģiona bibliotēku darbā viena no prioritātēm ir tieši darbs ar skolēniem, tāpēc visa gada garumā notika dažādas lietpratību veicinošas nodarbības: tika attīstīta jaunrade, klausīšanās prasme, kritiskā domāšana, prasme analizēt un paust viedokli, darboties komandā, tika attīstīta emocionālā pasaule, veidots ieradums lasīt.

Veiksmīgākie piemēri:

Balvu Centrālā bibliotēka

Svinam Balvu pilsētas dienu **"Iepazīt Balvus un to apkārtni caur folkloru"** kopā ar Balvu pamatskolas 2. un 4. klasēm: čakli darbojoties, skolēni ieklausījās Balvu pilsētas vēstures faktos, iepazīna materiālus no novadpētniecības lasītavas fondiem, ieklausījās mūzikā, lasīja teiku “Kā cēlies Balvu ezers” un iejutās pasakas par Balvu ķēniņa meitu varoņu lomās. Nobeigumā tapa radoši vēlējumi Balviem dzimšanas dienā.

Literārā stunda **"Iepazīsim A.Stakas ilustrētās grāmatas"** kopā ar Stacijas un Tilžas pamatskolu 1.-4. klasēm: skolēni iepazīnās ar ilustrācijām pie sienām, atrada un salīdzināja tās ar grāmatām, meklēja konkrētos fragmentus dažādās grāmatās, sadalījās komandās, darbojās ar pašizgatavotu loto, puzzle, atbildēja uz viktorīnas jautājumiem.

Sarunas par grāmatām” Balvu pamatskolas un Stacijas pamatskolas 3. - 4. klasēm: skolēni tika iepazīstināti ar jaunākajām dzejas, pasaku, piedzīvojumu, detektīvu grāmatām, kuras aicina doties

ceļojumos, atklāt noziegumus, un uzziņu literatūru, kas var palīdzēt iepazīt putnus, dzīvniekus, izzināt pasauli.

Tilžas pagasta bibliotēka

Literārā stunda 2.-3.klasēm: ceļojums pa grāmatas “Uzvāri man pasaciņu!” lappusēm. Meklēti tiek Zaķīša sajaukto burtu garšu nosaukumi, liktas puzles, veikti uzdevumi darba lapās u.c.

Lasīšanas pēcpusdienas: tiek strādāts ar tekstiem, meklēti pazudušie vārdi un atšifrēti dzejoļi, kam burtu vietā cipari.

Nodarbība 2.klasei par **rudens tēmu dzejā:** pārrunas, ar ko katram asociējas rudens atnākšana, kādas pārmaiņas notiek dabā un cilvēkos. Darba lapās uzdevumi atrast katram putnam savu ēnu, vienādas spalvas un mēģinājums atšifrēt, kādi ir lietūs un miega vārdi. Veicinot skolēnu saliedēšanu klasē, katram bija iespēja izkrāsot rudens lapu un kopā ar konfekti uzdāvināt kādam klases biedram.

Nodarbības 4.klasei “**Mājas un ģimenes tēma dzejā**”: lasīti un analizēti vairāku autoru dzejoļi, emociju spēle un citas jautras lietas.

Dzejas dienu **orientēšanās spēle** bibliotēkā “Noķer dzejoli!” 5.,6.,7.klasei.

Krišjāņu pagasta bibliotēka

Izzinošo pārgājienu sērija „Iepazīsti savu pagastu”: pārgājieni uz zemnieku saimniecību „Vāliņi”, kur bērni daudz uzzināja par bišu dzīvi un tika izvizināti ar zirgiem un ciemošanās viesu mājā „Noras”, kur bērni izstaigāja dabas taku, iepazīnās ar koku daudzveidību un mēģināja izmērīt lielo ozolu.

Rugāju novada bibliotēka

Zinību stunda “Enciklopēdija- ceļvedis uz zināšanām ” 2. klasei: skolēni tika iepazīstināti ar dažādām enciklopēdijām- lielāko, mazāko enciklopēdiju, enciklopēdiju, kurā ir vairāki sējumi, bērnu enciklopēdijām. Bērni praktiskās nodarbībās mācījās meklēt enciklopēdijās informāciju, īpašu interesi izrādīja materiālu meklēšanā par savu pagastu un dzīves vietu.

Vectilžas pagasta bibliotēka

Skalās priekšā lasīšanas stundas: lasītas dažādas pasakas (“Pasaka par pienenīti”, „Mušiņa, kurai sasāpējās vēders” u.c.), tostarp brīvā dabā, meklējot pienenītes, salīdzinot tās ar aprakstu pasakā, mušiņas, pētot vidi, kur tās dzīvo un no kā pārtiek, aktīvi darbojoties, izzinot, krāsojot un zīmējot.

Viļakas novada bibliotēka

Radošās darbnīcas “Tautasdziesmas – senču atstātais mantojums un spēks: prezentācija par Dainu tēva ieguldījumu tautasdziesmu vākšanā, sistematizēšanā un glabāšanā, par tautasdziesmu kā unikālu vērtību latviešu kultūras mantojumā, veikti dažādi uzdevumi, piemēram, atsevišķas lapiņas ar tautasdziesmām jāsakārto atbilstoši tematiskai grupai- ģimene, gadskārtu svētki, mājdzīvnieki,

gadalaiki; tautasdziesmas rindas jāsaliek pareizā secībā; jāatrod tautasdziesmās minētos darbus un jāsalīdzina, vai un kā tie tiek veikti tagad (rudzus sēt, miltus malt, maizi cept, sienu pļaut, cimdušus adīt un sagāšas aust u.t.t.).

Darbošanās “Bērnu žūrija”

Darbs lasīšanas veicināšanas programmā “**Bērnu-jauniešu-vecāku**” žūrija notika 14 publiskajās un 5 skolu bibliotēkās (skat. tabulu 7.1), veidojot ieradumu lasīt, interpretējot izlasītos tekstus, attīstot emocionālo pasauli, veidojot prasmi analizēt tēlus, darbību, rīcību, izteikt vērtējumu, tiek attīstīta skolēnu kritiskā domāšana, radošums.

7.1.tabula

Dalībnieku skaits “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā”, Balvu reģions

Novads	Balvu CB	Balvu novads	Viļakas novads	Rugāju novads	Baltinavas novads	Skolu bibliotēkas	Kopā
Dalībnieku skaits	232	85	68	44	23	187	639

❖ Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā

Visciešākā sadarbība reģiona bibliotēkām ir ar skolām un pirmskolām izglītības iestādēm, kas atrodas konkrētās bibliotēkas apkalpošajā zonā. Tie ir kopīgi pasākumi, dalība Bērnu žūrijā un Skaļā lasīšanas aktivitātēs.

Sadarbības partneris	Aktivitātes
Balvu pamatskola: direktore L.Krištopanova, vietniece I.Pilāte, skolas bibliotekāre S.Bukša un visu klašu audzinātājas Stacijas pamatskola: direktore Ruta Bukša, skolotājas R.Romanovska, I.Karpa; Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāle skolotāja G. Bokta. Balvu Valsts ģimnāzija: direktore Inese Paidere; Rīgas Valsts tehnikuma Balvu filiāle: skolotāja L.Annuškāne; Bērzpils vidusskola: skolotāja L. Kokoreviča; Krišjāņu pirmskolas grupu audzinātājas S. Pauliņa un V. Ločmele; Tilžas vidusskola, direktore G. Rižā ; kultūras darba organizatore Inese Kalniņa., skolotāja M. Timoskāne; Tilžas pagasta pārvalde; Viduču pamatskola, 1.-3.klašu audzinātājas, skolotāja L. Šaicāne, M.Medne; Rekavas vidusskola, skolotāja E. Siliņa; Viļakas Valsts ģimnāzija, skolotāja R. Vilkaite, skolas bibliotekāre V. Riekstiņa; Viļakas pamatskola; Viļakas Valsts ģimnāzijas bibliotēkas informācijas speciāliste; Žīguru pamatskola, skolotāji, skolēni;	Visa mācību gada garumā - literārās, tematiskās, informatīvās stundas, izstāžu apmeklējumi utt. Iesaistīšanās “ Skaļās lasīšanas sacensības” aktivitātēs ; Izstāžu, erudīcijas spēļu, jauno grāmatu apskatu apmeklējums un dalība; Droša interneta nodarbības par darbošanos droša interneta vidē ; Dzejas dienu aktivitātes; Ekskursijas uz bibliotēku; Radošās darbnīcas; Ieteicamās literatūras saraksti; Bērnu žūrijas darbs; Audzēkņu darbu izstādes bibliotēkā; Konsultācijas studiju un pētniecisko darbu veikšanā.

Medņevas Jauniešu iniciatīvu centrs	
Bērzkalnes Pirmskolas izglītības iestāde; Tilžas Pirmskolas izglītības iestāde, skolotājas I. Kūkoja, E. Čirka; Tilžas vidusskolas Vectilžas pirmizglītības izglītības grupiņas skolotājas A. Bombāne, D. Gļauda; Pirmskolas izglītības iestāde "Pasaciņa", skolotājas K. Aleksejeva, I. Grahoļska; Pirmskolas izglītības iestāde "Namiņš"; Balvu pirmsskolas izglītības iestāde "Sienāzītis": metodiķe Velga Lielbāde; skolotājas Pušpure A., Melne L., Saidāne A., Ločmele E., Irbīte Z., Dzintare G.	" Bērnu žūrijas" grāmatu lasīšana, darbošanās žūrijas aktivitātēs; Tematisko Rīta stundu apmeklējums; Grāmatu piegāde grupiņās; Pirmsskolnieku ekskursijas; Radošās darbnīcas; Grāmatu lasīšanas stundas
Kolēģi no reģiona pagastu un skolu bibliotēkām: Baltinava-I. Bubnova, Tilža- I. Pugača, Rekava- A. Kokoreviča, Rugāji- A. Magina, Viļaka- V. Riekstiņa, Žīguri -B. Trokša, Viduču pamatskola- L. Šaicāne, Stacijas pamatskola - R. Romanovska, Balvu pamatskola -S. Bukša	Sadarbība Skaļās lasīšanas sacensības norisē
Ziemeļlatgales laikraksta "Vaduguns" žurnālisti, īpašs paldies Z. Loginai	Regulārs aktivitāšu bērniem atspoguļojums presē
LNB BLC kolēģes: S. Tretjakova, I. Ramba, I. Marga, S. Galsa, L. Badamšina	Metodiskie norādījumi, konsultācijas par darbu ar bērniem, lasīšanas veicināšanas programmām.
Balvu Mākslas skola, skolotāja Līga Bule Viļakas Mūzikas un mākslas skola Baltinavas Mūzikas un mākslas skola	Regulāras mākslas skolas audzēkņu darbu izstādes bibliotēkās.
Krišjāņu Tautas nams Tilžas pagasta pārvalde Rugāju novada dome	Tērpi pasākumiem Atbalsts " Bērnu žūrijas" čaklāko lasītāju ekskursijas organizēšanai

❖ **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi**

2020. gadā vislielākā problēma visu bibliotēku darbā bija tā, ka pandēmijas ierobežojumu dēļ bibliotēkas tika slēgtas klātienē, kas apturēja bibliotēku darbu, samazināja lasītāju, izsniegumu skaitu, nenotika daudzi iepļānotie pasākumi. Kā atzīst vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem L. Pušpure, "īstenībā lielu problēmu kā tādu nemaz nav. Vislielākā problēma šīnī laikā bija tā, ka ierobežojumu dēļ bibliotēkā nebija bērnu, ar ko strādāt."

8.NOVADPĒTNIECĪBA

Pārskata periods īpaši pateicīgs bija novadpētniecības darbam, kam iepriekšējos gados parasti pietrūka laika. Balvu reģiona bibliotēkās aizvadītajā gadā turpinājies darbs novada kultūras un vēstures liecību apzināšanā. Galvenie virzieni novadpētniecības darbā saistīti ar lokālās vēstures materiālu vākšanu, sistematizēšanu, saglabāšanu un informācijas sniegšanu interesentiem, kā arī sabiedrības iesaistīšanu novada pētniecībā.

Novadpētniecības darba prioritātes 2020.gadā:

- ❖ dalība LNB jaunajās digitālās kolekcijas “ Industriālais mantojums” izveidē, vācot un apkopojot materiālus par Balvu gaļas kombinātu, Balvu maizes kombinātu, Kupravas drenu cauruļu rūpnīcu, Viļakas lina fabriku un ražošanas apvienības “Sarkanais rīts” Viļakas cehu;
- ❖ materiālu apkopošana un digitalizācija par prāvestu Albertu Budži, novadpētniecības lasījumu organizēšana;
- ❖ vietējo iedzīvotāju foto liecību un atmiņu stāstu vākšana;
- ❖ novadpētniecības materiālu popularizēšana un pētnieku intereses rosināšana par Balvu reģiona izpēti;
- ❖ materiālu apkopošana un digitalizācija par ievērojamiem novadniekiem, novada vēsturi, Ziemeļlatgales laikrakstu “Vaduguns”;
- ❖ novadpētniecības datu bāzes papildināšana.

Novadpētniecības datu bāze papildināta ar 1057 bibliogrāfiskajiem ierakstiem, pievienotas 896 elektroniskās saites uz pilntekstiem. Datu bāze papildināta ar 280 anotācijām. Elektroniskais kopkatalogs papildināts ar 9 materiālu kopu satura aprakstu. Šogad kopumā digitalizēti 422 attēlizdevumi un 590 dokumenti (690 teksta lappuses). Aktīvi turpinās uzziņu sniegšanas darbs: gan klātienē, gan attālināti, piemēram, Balvu CB Novadpētniecības lasītava sniegusi 34 paplašināta satura uzziņas par dažādām tēmām (par novadniekiem E. Dortāni, A.Aivaru, V.Andrejeviču, M.Sproģi, O.Pumpuru, Ā.Berķi, P.Kuļšu u.c., par Rugāju katoļu draudzē kalpojošajiem prāvestiem 50.-60.gados, par vietām un vietvārdiem (Vectilžas nosaukums, Balkanu dabas parka nosaukuma rašanās, par Boževas ezeru), par tuberkulozes dispanseru Balvos, par Balvu Tautas pūtēju orķestri, par tūrisma attīstības vēsturi Balvos, par z/s “Kotiņi”, latgaliešu valodas vārdu skaidrojumi u.c.).

Interesentiem, kas ir pieteikušies, uz e-pastiem regulāri tiek izsūtīti raksti par novadniekiem, notikumiem vai vietām saistībā ar Balvu reģionu, kas publicēti avīzēs un žurnālos.

Balvu reģiona bibliotēkas novadpētniecības krājumu regulāri papildina, komplektējot jaunākos iznākušos novadnieku izdevumus vai arī izdevumus, kuros ir informācija par Balvu reģionu. Šogad novadpētniecības krājums reģiona bibliotēkās tika papildināts ar vairākām grāmatām (13 nosaukumi), periodiskajiem izdevumiem (4 nosaukumi), npublicētiem materiāliem (atmiņas, recepšu burtnīcas), maizes etiķetēm, fotogrāfijām (digitalizētas un digitāli dzimušas), 2 jaunām mapēm un albūmiem, PowerPoint prezentāciju. Ar fotogrāfijām papildināta digitālā kolekcija “Balvu pareizticīgo baznīca”. Digitalizētas kopumā 149 a/s “Balvu maiznieks” maīžu etiķetes. Viļakas novada bibliotēkā 2020. gadā veikti 197 bibliogrāfiskie ieraksti novadpētniecības datu bāzē, no tiem 179 no pašvaldības izdevuma „Viļakas Novadā”. 18 ieraksti ir skolēnu zinātniski pētnieciskie darbi, fotogrāfijas. Balvu Centrālā bibliotēka izveidojusi un Novadpētniecības datu bāzi papildinājusi ar:

3 digitālajām kolekcijām:

- ❖ Alberta Budžes kulturvēsturiskie raksti (34 raksti);
- ❖ Maize Balvos (21 fotogrāfija un 62 raksti presē, brošūras, bukleti);
- ❖ Lāča dārzs (41 raksts presē).

5 virtuālajām izstādēm:

- ❖ Albertam Budžem - 90 (35 slaidi);
- ❖ No “Balvu Taisnības” līdz “Vadugunij” (51 slaidis);
- ❖ Ieskats Balvu Centrālās bibliotēkas vēsturē (1947-2018) (46 slaidi);
- ❖ Reiz Balvos cepa maizi (81 slaidis);
- ❖ Lāča dārzs (33 slaidi);

1 virtuālo spēli:

- ❖ “Cik daudz tu zini par Balvu reģionu?”(izstrādājis Rīgas Tehniskās koledžas absolvents Niklāvs Laicāns).

Vectilžas bibliotēka izveidojusi un savā mājas lapā ievietojusi virtuālo izstādi “ Kolhoza “ Avangards” vēsture” (42 slaidi).

Nozīmīgākie novadpētniecības grāmatu krājuma papildinājumi 2020.gadā: latviski un poliski iznākusī Gustava Manteifeļa grāmatu “Poļu Infantija”, novadnieka, ģeogrāfa, fotogrāfa Alberta Losāna ceļojumu apraksti un fotogrāfijas “Ceļojumu piezīmes”, Balvu slimnīcas mediķa Sergeja Rudčenko 2013.gadā izdotā grāmata "Тропинки памяти моей", Veronikas Vītolas grāmata “Toreiz. Veres vasara” (ASV dzīvojošas meitas Aijas Moelleres dāvinājums, kā rezultātā sākusies aktīva dzimtā ciema pētniecībā, grupā apvienojušies vairāki domubiedri).

Bibliotēku novadpētniecības materiāli tiek izmantoti dažādiem privātiem pētījumiem, skolēnu pētnieciskajiem darbiem, kā piedāvājums skolām Novada mācības stundās, kā arī bibliotēkas

apmeklētājiem vienkārši ir saistoši un interesenti lasīt par novadu, novadniekiem, iepazīt viņu literāro devumu.

Balvu reģiona bibliotēku **novadpētniecības krājums tiek popularizēts** galvenokārt ar izstāžu, dažādu pasākumu palīdzību, kā arī individuāli uzrunājot lasītāju.

Mīlot un cienot mūžībā aizgājušā prāvesta Alberta Budžes mūža devumu Ziemeļlatgalei (un ne tikai), 28.janvārī Balvu Novada muzejā norisinājās Balvu CB organizētie prāvesta Alberta Budžes piemiņai veltītie novadpētniecības lasījumi. Lasījumos ar pētījumiem par Balvu reģionam nozīmīgiem faktiem un cilvēkiem piedalījās 10 lektori un tos noklausījās 44 interesenti. Prezentācijas pieejamas Balvu CB mājas lapā Novadpētniecības sadaļā

<http://www.balvurcb.lv/cb/index.php/novadpetnieciba/novadpetniecibas-arhivs/54-pravesta-alberta-budzes-pieminai-veltiti-novadpetniecibas-lasijumi-28-01-2020>.

Balvu CB pārskata periodā atsaucās “Droša interneta” aicinājumam iesaistīties spēlē “Pilsētu ABC”, izveidojot 33 jautājumus par Balviem, atbildes uz kuriem atrodamas bibliotēkas Novadpētniecības vai Kultūrvēstures datubāzēs, kā arī krājumā. Spēle aktīvi tika popularizēta skolu bibliotēkām, sūtot aicinājumu piedalīties elektroniski, ar sociālo mediju palīdzību, bet visefektīvākais veids bija V.Romanovskas klātienē informācijas stunda, iepazīstinot Balvu sākumskolas skolotāju saimi ne tikai ar spēli, bet arī ar Balvu CB datubāzēm un informācijas meklēšanu tiešsaistes katalogos. Arvien aktīvāk krājuma popularizēšana notiek ar bibliotēku mājas lapu un sociālo kontu palīdzību, piemēram, Briežuciema bibliotēka, izvērsot sadarbību ar fotogrāfu Igoru Pliču, kuram top grāmata par Latgales fotogrāfijām, visa gada garumā aktīvi savā Facebook kontā publicēja senas vietējās fotogrāfijas, aicinot iedzīvotājus iesaistīties vietās, pasākuma, cilvēku un fotogrāfijas autora atpazīšanā.

Interesanta izvērtās Baltinavas novada bibliotēkas sadarbība ar Latvijas televīziju projekta “Uzrunā Abreni” ietvaros: 2020.gadā apritēja 100 gadi, kopš Latvija noslēdza miera līgumu ar Krieviju, nospraužot valstisko robežu. Idejas autore, filmu scenāriste Ligita Laukstraupe aicināja Baltinavas jauniešus ieskatīties katram savā dzimtas fotoalbumā, dokumentu mapēs vai vienkārši dzimtas atmiņās-

vai tur nav saglabājusies kāda liecība par dzīvi pierobežā pēc Miera līguma noslēgšanas. LTV dokumentālās filmas "Miers. Robeža. Tilts" veidotāji izteikuši īpašu pateicību Baltinavas bibliotēkas vadītājai Inārai Bubnovai par ieguldījumu filmas tapšanā.

Sīkāk iepazīties ar katras reģiona bibliotēkas veikumu novadpētniecības darbā var konkrētās bibliotēkas mājas lapā un teksta pārskatos par 2020.gadu. Balvu Centrālās bibliotēkas novadpētniecības krājumu popularizējošie pasākumi aplūkojami *Pielikumā Nr.4*.

Novadpētniecības darbā Balvu reģiona bibliotēkas turpina aktīvi sadarboties ar vietējiem iedzīvotājiem, pašvaldību, muzejiem un kultūras darbiniekiem.

2020.gadā īpašs paldies sadarbības partneriem:

Balvu TIC, Viļakas TIC:	Sadarbība spēles "Ziemeļlatgales detektīvi" tapšanā.
Balvu Novada muzejs:	Sadarbība ar muzeja vadītāju Ivetu Supi un speciālisti Janīnu Vīksnu saistībā ar materiālu par Balvu gaļas kombinātu, Balvu maizes kombinātu, Kupravas drenu cauruļu rūpnīcu izpēti un apmaiņu.
Gunita Kiseļova, Vita Romanovska, Iveta Supe, Līgita Pušpure, Andra Bērziņa, Dainis Circāns, Sanda Elizabete Usāne, Jāzepe Laganovskis:	Sadarbība virtuālās izstādes "Reiz Balvos cepa maizi" tapšanas gaitā.
Upītes kultūrvēstures muzejs:	Informācijas apmaiņa par literātu Pēteri Kuļšu (Cērpiņu Blauzgu) un viņa darbiem.
Laikraksts "Vaduguns":	Sadarbība ar redaktoru Edgaru Gabranovu virtuālās izstādes "No "Balvu Taisnības" līdz "Vadugunij"" tapšanas gaitā. Sadarbība projekta "Viens pats mājās" ietvaros. Sadarbība ar žurnālisti

	Sanitu Karavoičiku, kurai sniegtas vairākas uzziņas.
Novadnieks Pēteris Puče:	Novadpētniecības lasītavas krājums papildināts ar P.Pučes atmiņu stāstu par sevi un dzimtu, kā arī saņemts 3 grāmatu dāvinājums novadpētniecības lasītavai.
Latvijas Nacionālā bibliotēkas Tehnoloģiju un dabaszinātņu lasītavas vadītāja Eva Ausēja:	Aizsūtīti materiāli par Balvu gaļas kombinātu, Kupravas drenu cauruļu rūpnīcu, Viļakas lina fabriku un ražošanas apvienības “Sarkanais rīts” Viļakas cehu “Industriālā mantojuma” projektam.
Letonika.lv	Sagatavoti un iesniegti konkursam “Letonika.lv digitālais kalendārs” dati par sava novada ievērojamiem cilvēkiem: Vili Bukšu un Antoņinu Ločmeli (Santa Mežābele).
Aija Moellere:	Veronikas Vītolas grāmatas “Toreiz. Veres vasara” dāvinājums Balvu CB bibliotēkai.
Latvijas televīzija, Ligita Laukstraupe	Materiāli filmai “ Miers. Robeža. Tilts” un projektam “ Uzrunā Abreni!” Baltinavas Viļakas ielas senlaicīgo ēku iemūžināšana mākslas skolas skolēnu darbu izstādē.
Igors Pličs	„ Paldies Silvijai Aparei no Briežuciema bibliotēkas, ka neslēpa pūru zem deķa... bet aktīvi un dāsni, īstu latgaliešu cienīgi, dalās ar esošo un zināmo. .. Ar tādu cilvēku atbalstu, esmu pārliecināts, arī izdosim bagātīgu un vēsturiski piesātinātu, sensacionālu ziņu papildinātu grāmatu par Latgales fotogrāfu darbību.” No ieraksta
Stacijas pamatskola	Digitalizētas 18 failu mapes, kas bija pieejamas skolas krājumā.

Novadpētniecības darbs pandēmijas apstākļos bija stipri ierobežots, taču pateicīgs, lai varētu vairāk laika veltīt novadpētniecības materiālu digitalizācijai un novadpētniecības datu bāzes papildināšanai. Pētnieku darbu atviegloja šogad LNB atvērtā brīvpieeja digitālajiem resursiem, it īpaši www.redzidzirdilatviju.lv, www.periodika.lv.

Kā vienu no novadpētniecības darba problēmām darbinieki joprojām min darba roku trūkumu, kā arī vēlmi pēc aktīvākas novadpētnieku, studentu, muzeju iesaistīšanās novadpētniecības darbā, it īpaši arhīvu dokumentu izpētē.

9. PROJEKTI

9.1 tabula

Projektu apkopojums, Balvu reģiona bibliotēkas

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
"Tautastērpu stāsti" Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzē	Valsts Kultūrkapitāla fonds	800.00	Projekta laikā tika veikti lauka pētījumi, pierakstīti un sagatavoti 11 tautas tērpu stāsti un noorganizētas 11 fotosesijas. Informācija un fotogrāfijas ievietoti Kultūrvēstures datu bāzē.	Atbalstīts
"Eksperti satiek rakstniekus 2020"	Valsts Kultūrkapitāla fonds	480.00	Plānotas 3 tikšanās ar grāmatu autoriem bērniem. Notikusi viena tikšanās ar Agnesi Vanagu. Projekta īstenošanas termiņš pagarināts, jo netika realizēts Covid-19 ierobežojumu dēļ.	Atbalstīts
"Darba instruments-saskarsme"	Valsts Kultūrkapitāla fonds, Latgales programma	370.00	Plānotas klātienes nodarbības Balvu reģiona bibliotekāriem. Netika realizēts Covid-19	Atbalstīts
Izzinoša spēle "Ziemeļlatgales detektīvi"	Valsts Kultūrkapitāla fonds, Latgales programma	370.00	Plānots apceļot Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadus, katrā vietā (kopumā – 21 vieta) atrodot atbildes uz 5 – 7 jautājumiem. Atbildi iespējams atrast uz vietas vai pētot reģiona Kultūrvēstures	Neatbalstīts
"Tikšanās prieks Tilžas bibliotēkā!"	VKKF	240.00	Tikšanās ar grāmatu autoriem Tilžas pagasta bibliotēkā.	Neatbalstīts

2020. gadā Balvu Centrālā bibliotēka kopā ar biedrību "Radošās Idejas", Balvu novada pašvaldību un Krievijas Federācijas Dedoviču rajona Centrālo bibliotēku turpina darbību projektā LV-RU-010 "Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!" (Ne tikai grāmatas), kura īstenošanas rezultātā pilnveidoti pakalpojumi un aprīkojums Balvu Centrālajā bibliotēkā, kā arī tiek turpināta krājuma piekoplektēšana uzņēmējdarbībai. Tika organizētas mācību vizītes Balvos tiešsaistes un klātienes formātā. Latvijas puses dalībnieki pulcējās Balvos, Balvu Centrālās bibliotēkas radošajā lasītavā, savukārt kolēģi no Dedoviču rajona Centrālās bibliotēkas mācību vizītē piedalījās attālināti. Projekta partneri iepazīnās ar projekta asociētā partnera Bauskas Centrālās bibliotēkas pieredzi

uzņēmējdarbības bibliotēku veidošanā, apsprieda izaicinājumus un idejas biznesa bibliotēku darbības pilnveidošanai .

Detalizētāka informācija par projektu <http://www.balvurecb.lv/cb/index.php/ne-tikai-gramatas>.

Pateicoties projekta ietvaros iegādātajam tehniskajam aprīkojumam veiksmīgākai videokonferenču un attālinātās saziņas norisei, Balvu CB Radošās lasītavas pakalpojumus attālināto sesiju organizēšanai izmantoja vairākas pašvaldības un nevalstiskās organizācijas.

Diemžēl Covid-19 pandēmija 2020.gada projektu realizēšanā ieviesa savas korekcijas, kā rezultātā viena projekta realizēšanas laiku nācās pagarināt atkal un atkal, bet viens projekts tika atcelts vispār. Arī plānotās aktivitātes projekta “Not just books!” nenotika tā, kā tas bija iecerēts.

10. PUBLICITĀTE

Laikā, kad apmeklētāju plūsma bibliotēkās bija ierobežota, apmeklētāju informēšanai tika izmantotas dažādas darba formas:

- ♦ Publikācijas vietējos novadu laikrakstos “Baltinavas Vēstis”, “Kurmenīte”, “Viļakas Novadā”, kā arī lielākajā Ziemeļlatgales laikrakstā “Vaduguns”; žurnālā “A12”;
- ♦ interneta vietnēs – bibliotēku mājas lapās, pašvaldību mājas lapās, <https://www.upite.lv/>, www.kulturaskarte.lv ;

- ♦ Sociālajos tīklos Instagram, Facebook, Twitter, Draugiem.lv ;
- ♦ WhatsApp grupās (jaunums!) lasītājiem;
- ♦ Afišas pie dažādiem informācijas stendiem bibliotēkā, pagasta, ciemā;
- ♦ Balvu CB informācija pilsētas elektroniskajā tablo;
- ♦ tematiski pasākumi;
- ♦ literatūras izstādes;
- ♦ vietējo mākslinieku, rokdarbnieku un citu pilsētu un novadu autoru darbu izstādes;
- ♦ dalība projektā “Bibliotēka” lasīšanas un rakstniecības veicināšanai Latvijā

<https://www.youtube.com/watch?v=YVPR0NuEZgg&feature=youtu.be>

<https://www.youtube.com/watch?v=AXodpvffuY8&feature=youtu.be>

Sadarbībā ar reģionālajām TV tapuši bibliotēku darbību popularizējoši sižeti:

- ♦ Latgales Reģionālā televīzija “ Stompaku kaujām-75”
<http://www.lrtv.lv/latgale/stompaku-kaujaj-75-8786;>
- ♦ Novadpētniecības lasījumi prāvesta Alberta Budžes piemiņai
https://www.youtube.com/watch?v=Wd_aNzdh01I
- ♦ Vidzemes TV sižets par Rugāju novada bibliotēkām
<https://www.facebook.com/rugaajunovads/videos/169335381073717/>

Sīkāk par Balvu reģiona publicitāti skatīt *Pielikumā nr.5.*

❖ Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi.

Balvu Centrālā bibliotēka

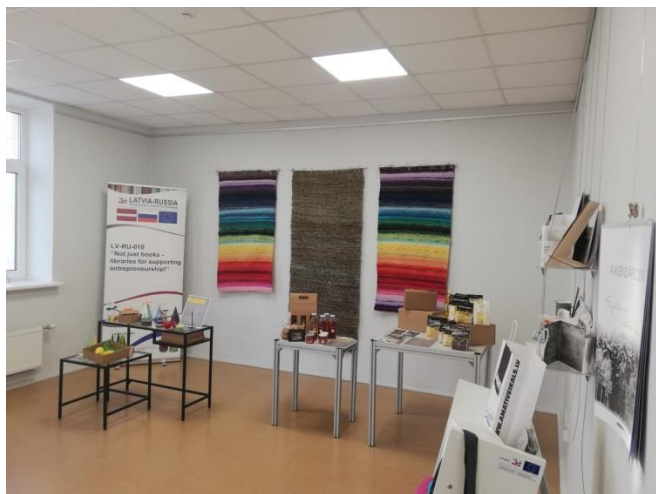
“Dzimtās valodas diena” –

Tiek atlasīti aforismi, dzejoļi, izteikumi par valodu latviešu, latgaliešu un krievu valodās un noformēti kā karodziņi.

21.februārī kolektīvs pulcējas uz rītu Radošajā lasītavā, klausās dziesmas par dzimto valodu, lasa sagatavotos

“Maija dziedājumi pie ciemu krustiem Ziemeļlatgalē”- pieteikums Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma vērtību sarakstam.

Izstāde “Iepazīšanās randiņš ar uzņēmēju”

Novembrī vietējie ražotāji tiek aicināti piedalīties izstādes tapšanā. Bibliotēka vēlējas savest kopā vietējos produktu vai pakalpojumu radītājus ar patērētājiem, lai ikviens rastu ierosmi, ideju dāvanu sagādāšanas laikā. Uzņēmēji izstādei piedāvā savu produktu paraugus, saziņas un informācijas materiālus, ideju ieceres vai nākotnes pakalpojuma vēsti, ko nodot izstādes apmeklētājiem. Izstādē piedalījās 10 uzņēmēji. Bibliotēka ir arī vieta, kur satikties uzņēmējam un

Rīgas Tehniskās koledžas diplomanda Niklāva Laicāna izveidota **interaktīva spēle** ar mērķi veicināt Balvu reģiona Kultūrvēstures datubāzes popularizēšanu. Spēlē kopumā ir 10 objekti/vietas, par katru jāatbild uz 5 jautājumiem, tātad kopumā spēles dalībniekam jāatbild uz 50 jautājumiem, saistītiem ar Balvu reģionu. Atbildes var atrast Balvu reģiona Kultūrvēstures datubāzē.

<http://www.balvurcb.lv/cb/index.php?start=20>

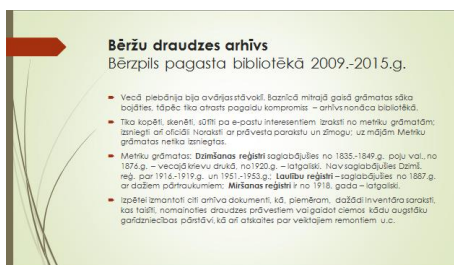
Baltinavas novada bibliotēka

Bibliotēkā apmeklētājiem ļoti patika Alūksnes novada Mārupes pagasta rokdarbnieces Agitas Janikas darinājumu izstāde.

“Viļakas iela – viena no senākajām ielām Baltinavā”
Plenērā pulcējās dažādu vecumu mākslinieki no Baltinavas, Tilžas un Mārupes, lai gleznās iemūžinātu laika liecinieces – mājas.

Bērzpils pagasta bibliotēka

“Bērzu Romas katoļu draudzes un Sv. Annas Bērzu Romas katoļu baznīcas vēsture.”
Prezentācija priesterā A. Budžes piemiņai vēltītajos novadpētniecības lasījumos Balvu Novada muzejā.

Krišjāņu pagasta bibliotēka

Martā bibliotēkā notika tējas/atmiņu pēcpusdiena „Mans sieviešu dienas stāsts”, kuru vadīja galanti kavalieri, kas iepazīstināja ar sieviešu dienas vēsturi un lasīja arī teiku, kāpēc sievietes raud.

Dažādi pasākumi sociālajos tīklos:

Zemes dienas radošais konkurss „Zeme ir mūsu kopīgās mājas”; zibakcija Veselības dienā „Kustēsimies kopā!”; akcija „Par tīru Krišjāņu pagastu!” u.c.

Draudzības dienas akcija „Nepaej garām Krišjāņos!”- zibakcija klātienē un sociālajos tīklos.

Cilvēki tika aicināti ienākt bibliotēkā, kur katram bija iespēja izvēlēties skaitli no 1-137 un noklausīties atbilstošo haiku no M. Laukmanes grāmatas „Spalgi kliez kaijas”.

Lazdukalna bibliotēka

Ēnu diena

Lazdukalna bibliotēkā Ēna iepazīna bibliotekāra darbu, apkalpoja lasītājus, iekārtoja izstādi, veica statistikas uzskaiti.

Lazdulejas pagasta bibliotēka

Mazie jeb individuālie, izziņošie pasākumi: darbs konkrētā situācijā ar konkrētu cilvēku. Mērķgrupa- cilvēki ar psihoneiroloģisku traucējumu invaliditāti. Piemēram, “Vai tu zini, ka 21. februāris ir Starptautiskā dzimtās valodas diena”, “Tautas ticējumi par maizi”, “Latvju zīmju un rakstu pasaulē”, “Mežam ir pilnas kabatas noslēpumainu, nepazīstamu odziņu...”, “Tautastērpu stāsti” u. c.

Rugāju novada bibliotēka

“Augustā uz Rugāju bibliotēku pieredzes apmaiņas braucienā devās Stāmerienas un Kalnienas ciemu bibliotēkas un bibliotēku čaklākie lasītāji.

Saviem ciemiņiem biju sagatavojusi informatīvi izklaidējošu programmu. Pēc sarunām par darba aktualitātēm un telpu apskates apmeklējām Jura Bleidera “Koka gudrību darbnīcu”, kur smēlāties koku gudrības un klausījāties Jura stāstījumu. Izvēlējamies laimes pogas, sasējām mezglā savas nebūšanas un iemetām ugunī, lai sadeg un izkūp gaisā.

Sasmēlušās koku un zintniecības gudrības, pēc mazas pastaigas pa Rugājiem devāmies uz Tatjanas Kočānes puķu dārzu, kur varēja aplūkot flokšu, hostu, dienziežu kolekciju. Rugāju novada muzeja vadītāja Velga

Vīcupa pie freskas sienas izstāstīja freskas tapšanas stāstu un izvadāja pa Rugāju novada laiku lokiem, pieskaroties dažiem vēstures faktiem.

Kā apskates objekts bija izvēlēta arī Rugāju jaunuzceltā katoļu baznīca. Pēc Rugāju ciema apskates devāmies uz zemnieku saimniecību "Baķi", kur turpinājās pieredzes stāsti un saimniecības apskate" (no Rugāju novada bibliotēkas darba pārskata).

Upītes bibliotēka

Papīra leļļu gatavošanas meistardarbības.

Gan lieli, gan mazi varēja pagatavot papīra lelles un modelēt tērpus, izziņāt zīmēto leļļu vēsturi un modes tendences. Meistardarbībās piedalījās ģimenes ne tikai no Latvijas, bet arī no Lietuvas.

Upītes bibliotēka kā kopienas centrs dažādu aktivitāšu veikšanai: kopīga svētku svinēšana; meistarklases; vīru dziesmu diska "Padzīdam i.." prezentācija un ierakstīšana; dažādu ciemiņu uzņemšana un vēl daudz dažādu aktivitāšu..

Vectilžas pagasta bibliotēka

„ Es aizdedzu garu skalu, man jāada garas zeķes, drīz izdega garais skals, drīz zeķīti noadīju.” /Latv.t.dz./

Irēnas Zelčas rokdarbu izstāde bija skatāma janvārī un oktobrī - „Adītas zeķes”.

“Slaveniem rakstniekiem un valodniekiem veltītas izstādes, tematiskās, rokdarbu un vietējo kolekcionāru izstādes uzrunā visus bibliotēkas apmeklētājus no jaunākās līdz vecākajai paaudzei. Pricējos, ka Vectilžas pagastā dzīvo cilvēki, kuri nesēž, rokas klēpī salikuši, bet dara brīnumu lietas: veido personīgās kolekcijas un dalās ar tām, piedalās izstādēs, ļaujot ar saviem darbiem iepazīties arī citiem pagasta iedzīvotājiem un bibliotēkas apmeklētājiem. Liels prieks, ka arī sarežģītākos laikos cilvēki atrod brīvus mirkļus, radīt iedvesmojošas lietas.”

/Vectilžas pagasta bibliotēkas vadītāja Ina Srima/

Viļakas novada bibliotēka

“Mūzika un mana sirds” -Aiņa Šaicāna piemiņai veltīts pasākums.

Ainis Šaicāns bija ansambļa “Leijerkastnieki” dibinātājs, vadītājs, arī daudzu dziesmu vārdu un melodiju autors. Grupā muzicējis Ivars Kuprišs, kurš pastāstīja par sadarbību ar Aini dziesmu aranžēšanā, par koncertiem visā Latvijas teritorijā, piedalīšanos TV Mikrofona aptaujās, festivālos “Osvalds” un citur. Silvija Kupriša dalījās atmiņās par sadarbību ar Aini Tautas frontes aktivitātēs. Dziesmas ar Aiņa Šaicāna melodijām dziedāja etnogrāfiskā ansambļa “Abrenīte” sievas.

❖ Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Papētot jaunumu sadaļu reģiona bibliotēku mājas lapās, visvairāk informācijas, diemžēl, ir tieši par bibliotēkas darba un pakalpojumu ierobežojumiem. Covid-19 ierobežojumu dēļ netika organizēti lielākā daļa no plānotajiem pasākumiem, tika atcelti daudzi skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu bērnu kolektīvie bibliotēkas apmeklējumi, nenotika tikšanās ar autoriem un Balvu CB ikgadējie Grāmatu svētki kopā ar “ Zvaigzni ABC”. Galvenā aktualitāte- lietotāju informēšana par ierobežojumiem, apmeklēšanas kārtību un iespējām, kā sadzīvot un ko var izmantot.

11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

Balvu reģiona bibliotēkas veiksmīgi sadarbojas ar novada domēm un vietējiem deputātiem, ar Baltinavas, Rugāju, Viļakas novadu domēm Balvu CB slēdz sadarbības līgumus par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu. Bibliotekāri iesaistās sava novada, pagasta pasākumu organizēšanā, norisēs. Vislabākā sadarbība bibliotēkām ir ar vietējām skolām, kultūras centriem un tautas namiem.

Bibliotēku sadarbības partneri: **LNB** -Elektroniskais katalogs, analītikas datu bāze, konsultatīvais atbalsts Latvijas bibliotēkām, profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi, bibliotekāru apmācību kursu piedāvājums; **KISC**- apmācības, elektroniskie resursi; **Bibliotēku atbalsta dienests**- datortehnikas, datorprogrammu uzturēšana; **BIS ALISE**- programmas ALISE uzturēšana, apmācības; **novadu domes, pagastu pārvaldes**- finansiālais nodrošinājums bibliotēku darbības svarīgākajos jautājumos, bibliotēku aktualitāšu ievietošana pašvaldību informatīvajos izdevumos; **novadu Izglītības, kultūras un sporta nodaļas**-kopīgu pasākumu organizēšana; **PII, skolas, tautas nami, kultūras centri, muzeji, nevalstiskās organizācijas, krīzes centrs "Rasas pērles"**- pasākumu organizēšana, Balvu un Baltinavas mākslas skolas skolēnu un pedagogu darbu izstādes bibliotēkās, dalība kopīgos projektos; **lasītāju interešu klubiņš "Mantiniieces", literātu biedrība "Viļakas Pegazs"** – tematisku pasākumu organizēšana bibliotēkā, kopīgi pasākumi; **Nemateriālā kultūras mantojuma centrs "Upīte"**- Dirty Deal Teatro, Latvijas Leļļu teātra, Latvijas Nacionālā teātra izrādes Upītē, dažādu pasākumu organizācija un norise; **Latvijas pasts**- periodikas abonēšana; **grāmatu veikals "Zvaigzne ABC", SIA "Virja", internetveikali "L-gramata", "Krisostomus" un "Janus"**- grāmatu iegāde; **apgāds "Zvaigzne ABC"**- atbalsts erudīcijas konkursā "Prātnieks", balvas nodrošināšana; **LAD**- telpas apmācībām un nodarbībām; **vecu ļaužu aprūpes centrs "Rugāji" un pansionāts "Balvi"**- sadarbība ar pansionāta bibliotēku, grāmatu krājuma apmaiņa; **reģionālais TV, valsts un reģiona laikraksti, it īpaši "Vaduguns" un Z. Logina-**

bibliotēku publicitāte; *Latvijas un Balvu reģiona bibliotēkas*- SBA, darba pieredze; *Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Balvu filiāle*- sadarbība krājuma izmantošanā, pasākumu un aktivitāšu organizēšanā; *VKKF*-projektu finansiālais atbalsts; vietējie iedzīvotāji- individuālie grāmatu un novadpētniecības materiālu dāvinājumi; *Mg.oec. Aivars Kalniņš*-konsultācijas Balvu CB grāmatu krājuma uzņēmējiem komplektēšanā projekta “Not just books!” ietvaros.

Starptautiskā sadarbība: *biedrība “Radošās idejas”, Bauskas centrālā bibliotēka, Pleskavas apgabala Dedoviču rajona bibliotēka, Pleskavas apgabala administrācijas ārējo sakaru un ekonomikas nodaļa*- sadarbība Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības projekta “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” realizēšanā, Pārrobežu sadarbības projektu stratēģiskā plānošana.

Covid-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ izpalika klātienē tikšanās ar pārrobežu sadarbības partneriem, plānotais grāmatu dāvinājums Dedoviču rajona bibliotēkām.

12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS

2020.gadā Balvu Centrālā bibliotēka pārraudzību, metodisko un konsultatīvo atbalstu veic 10 Balvu novada bibliotēkām, Baltinavas novada bibliotēkai, četrām Rugāju novada bibliotēkām un 7 Viļakas novada bibliotēkām .

Aizvadītā gada galvenie uzdevumi metodiskajā darbā:

- ❖ bibliotekāru kvalifikācijas paaugstināšana, atbalsts darbam valstī noteikto ierobežojumu apstākļos;
- ❖ konsultācijas un praktiska palīdzība darbam ar BIS ALISE pagastu un skolu bibliotēkās;
- ❖ Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu pašvaldību bibliotēku darba apkopojums un analīze;
- ❖ dažādas metodiskas konsultācijas un psihoemocionālais atbalsts.

2020.gads ieviesa savas korekcijas itin visā, tajā skaitā ierobežojot dažādu profesionālās pilnveides semināru, kursu organizēšanu un apmeklēšanu klātienē.

Ejot līdzi laikam, aktīvi tika apgūta semināru, konferenču organizēšana dažādās tiešsaistes platformās, tika aktīvi izmantoti projekta “Not just books!” ietvaros iegādātie datortehnika un aprīkojums, piedāvājot tos izmantot arī citām pašvaldības institūcijām. Būtiski palielinājās metodiskās konsultācijas, ieteikumi telefoniski, ar e-pasta starpniecību, kā arī individuālās konsultācijas klātienē gan Balvu CB, gan uz vietas reģionu bibliotēkās. Atbalsts metodiskajā darbā saņemts no LNB Bibliotēku attīstības centra- konsultācijas dažādos ar krājumu saistītos jautājumos, par bibliotēku statistiku, par

Kultūras kartes aizpildīšanu; Tieto Latvia- dažādi jautājumi par darbu ALISĒ (komplektēšana, katalogizācija, administrēšana); Kultūras informāciju sistēmu centra; Latvijas Bibliotekāru biedrības. Aktīva sadarbība metodiskā darba jautājumos notika ar Gulbenes Reģionālo mācību centru un Gulbenes novada bibliotēkas metodiskā darba vadītāju I.Ericu.

Daudz kas dažādu publisku pasākumu rīkošanā bija atkarīgs no konkrētā novada pašvaldības rīkojumiem un ierobežojumiem, kas tika pieņemti, vadoties no valstī noteiktajiem pasākumiem Covid-19 pandēmijas izplatības ierobežošanai. Rezultātā 2020.gadā izpalika klātienē semināri Balvu CB, netika īstenotas VKKF projekta atbalstītās klātienē profesionālās pilnveides nodarbības sadarbībā ar “Narmadas Tautskolu” un A.Pēkšēnu, seminārs reģiona pašvaldību un skolu bibliotekāriem sadarbībā ar Bauskas CB, kā arī kultūrvēsturisko studiju brauciens. Sīkāk Balvu Centrālās bibliotēkas organizētos profesionālās pilnveides pasākumus skatīt tabulā nr. 12.1.

12.1 tabula
Balvu Centrālās bibliotēkas organizētie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p. k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits
1.	28.01.	Balvu novada muzejs, klātienē	Balvu CB	Prāvesta A. Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi.	4	10 referenti; 44 klausītāji
2.	06.03.	Balvu CB; klātienē	Balvu CB	Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība, reģionālais noslēgums.	4	24 konkursanti; 34 dalībnieki
3.	13.10.	Balvu Valsts ģimnāzija	Balvu CB	Nodarbības-prezentācija skolu bibliotekāriem: “Bibliotēkara loma mūsdienu informācijas telpā”: ♦ informācijpratība, medijpratība un digitālie algoritmi; ♦ spēle: “Cik daudz zini par savu reģionu?” ♦ novadpētniecības virtuālās izstādes un kolekcijas; ♦ datubāzes letonika.lv, news.lv un 3TD e-grāmatu bibliotēka.	2	10
4.	15.10.	Balvu CB	Rēzeknes CB	Pieredzes apmaiņa -ekskursija Balvu Centrālajā bibliotēkā.	2	21
4.	22.-23.10.	Balvu CB Tiešsaistē	Biedrība “Radošās idejas”+ Balvu CB	Projekta “Not just book-libraries for supporting entrepreneurship!” studiju vizīte Balvos.	8	11

5.	8.- 9.12.	Balvu CB; Tiešsaistē	Balvu novada pašvaldība	“Vēsturisko parku un dārzu uzturēšanas un attīstības tendences Latvijas – Krievijas pierožības teritorijās.”	8	60
<i>Viļakas novada bibliotēkas organizētie profesionālās pilnveides pasākumi 2020.gadā</i>						
1.	01.2020.	Medņevas bibliotēka	Viļakas novada bibliotēka	Viļakas novada bibliotēku darbinieku kultūrvēstures studiju izbrauciens uz Medņevas pagastu.	2	5
2.	09.2020.	Viļakā	Viļakas novada bibliotēka	Viļakas novada bibliotēku darbinieku seminārs, tikšanās ar literatūrzinātnieci un profesori Dagmāru Ausekli.	2	6

Cieša sadarbība izveidojusies ar Balvu, Rugāju un Baltinavas novadu metodiķi darbā ar skolu bibliotēkām, savukārt Viļakas novada skolu bibliotēku darba pārraudzība ir Viļakas novada domes pārziņā. Balvu Centrālā bibliotēka labprāt sniedz metodisko palīdzību visām skolu bibliotēkām, kas izrāda vēlmi sadarboties. Sniegtas konsultācijas par personu datu apstrādi un atjaunošanu BIS Alise, statistikas datu aizpildīšanu digitālajā kultūras kartē, veiktas individuālās apmācības darbā ar BIS Alise Eglaines pamatskolas jaunajai darbiniecei skolas bibliotēkā. Regulāri nosūtīta informācija par profesionālās pilnveides iespējām, dalību Balvu CB organizētajos semināros un pasākumos.

Kopumā vērtējot, 2020.gadā tika sniegtas dažādas iespējas pilnveidot savas profesionālās prasmes, problēma- Covid-19 radītie ierobežojumi un klātienē efekta trūkums.

ATZIŅAS PAR 2020.GADU

- ♦ Darba organizācijas izmaiņas sniedza citādāku izpratni par darba pienākumu veikšanas iespējām – tā kļuva stipri digitālāka, bet ne mazāk veiksmīga vai neefektīvāka. Komunikācija necieta, bet pietrūka dzīva kontakta ar lasītāju, kas sniedz pilnīgi citādāku gandarījumu par paveikto.
- ♦ Laikā, kad bibliotēkās apmeklētāju plūsma bija ierobežota, tika izmantota iespēja sakārtot, pārkārtot, atjaunot dažādas lietas: novadpētniecības mapes, lietvedības dokumentus, atjaunot plauktu uzrakstus, norādes, salīmēt grāmatās bojātās lapas, izvērtēt un “sapucēt” krājumu.
- ♦ Pagastu bibliotēkās, redzot lasītāju (īpaši mājās laikā) vēlmi lasīt grāmatas un žurnālus, rodas jaunas nianse ar krājuma veidošanai. To informācijas saņemšanas iespēju, ko lasītāji netraucēti varēja nodrošināt sev paši, pērkot grāmatas, periodiku un citādos veidos, nu ir spiesti saņemt tuvāk mājām, piemēram, bibliotēkā. Secinājums- nepieciešama mazliet lielāka žurnālu un grāmatu izvēle.

- ♦ Līdzīgi turpmākamajam darbam no 2020.gada var paņemt mieru un pacietību, kas bija nepieciešams, lai pārdzīvotu Covid-19 radīto spriedzi.
- ♦ Pasmaidīsim:

“ Bibliotekāra profesijas standarta apraksts: iesaistīt, plānot, pārzināt, pārvaldīt, prast, spēt, veidot, vadīt, organizēt, sniegt, iekļauties, rīkoties, orientēties, pielietot, veicināt, meklēt, nodrošināt, analizēt, vērtēt, apmācīt, apzināt ... (no ierakstiem bibliotēku dienasgrāmatās)”.

PIELIKUMI

PIELIKUMS NR.1

Tabula “Balvu reģiona bibliotēkuru apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi 2020.gadā”.

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits
1.	14.01.2020.	Tiešsaiste www.lps.lv	Organizācija Mana Balss Sabiedrības Līdzdalības Fonds	Par sadarbību ar Bibliotēkām sabiedrības informēšanas jomā.	1
2.	11.02.	Tiešsaiste	Drošs Internets	Diskusija “Noķerti tīklā”	2
3.	28.02.	Ķīpsalas starptautiskā izstāžu zāle; klātie	LNB, ALDUS, Latvijas grāmatizdevēju asociācija, Creative Europe Programme	Grāmata un... veidotājs, glabātājs, lasītājs	1
4.	07.03.	LNB; klātie	LNB Bērnu literatūras centrs	Lielie lasīšanas svētki: Lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2019" noslēguma pasākums.	1
5.	25.03.	Gulbenes novada bibliotēka	Gulbenes Reģionālais mācību centrs	„Dzimtas saknes meklējot”	1
6.	26.08.	Tiešsaistē	Latvijas Universitāte	78.Latvijas Universitātes starptautiskā zinātniskā konference	1
7.	26.08.	LNB; klātie	LNB	Konference „Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotēkaram”	1

8.	04.09.	Tiešsaiste ZOOM platformā	Eiropas Parlaments, Latvijas Nacionālā bibliotēka	Bibliotekāru un senioru medijpratības stiprināšanas projekta “Ceļazīmes mediju lietošanā” atklāšanas seminārs	8
9.	16.09.	BPVV	Balvu profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola	Meistarklase skatuves mākslā “ Skatuves ABC”	1
10.	21.09. 28.10.	Tiešsaiste, platforma	Latvijas republikas Kultūras ministrija, LNB	Seminārs ”Ievads medijpratībā”; Seminārs ”Kritiskā domāšana mediju telpā”	15
11.	09.10.	Tiešsaiste	Latvijas Nacionālā bibliotēka, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, Latvijas Bibliotekāru biedrība	Latgales reģionālais seminārs “Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli pašī”.	34
12.	19.-20.10. 27.10. 29.10.	BIS ALISE kursi tiešsaistē	BIS ALISE	Komplektēšana un katalogizēšana Komplektēšana Administrēšana	4
13.	22.10. – 11.12.	Tiešsaistes mācību seminārs	Kultūras Ministrija, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Datorzinību centrs.	♦ Digitālais mārketinga - Komunikācija un etiķete tīmeklī; - Kiberdrošība; Digitālās prasmes, - tehnoloģiju tendences; Digitālā - mārketinga stratēģija ♦ Sociālie mediji – Efektīvs - bibliotēku mārketinga rīks - Kvalitatīva fotogrāfija; Attēlu apstrāde; - Efektīva darbība sociālajos medijos; - Reklāmattēlu izveide; Digitālo attēlu - ieguve, autortiesības un kvalitāte.	6
14.	23.10.	LNB; klātienē	Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā	Ziemeļvalstu Literatūras nedēļa- informatīva tikšanās	1
15.	16.11.	Tiešsaistē	VAS, KNAB	„Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika”	4
16.	20.11.	Tiešsaiste ZOOM platformā	Eiropas Parlaments, Latvijas Nacionālā bibliotēka	Tiešsaistes seminārs bibliotekāriem par mediju lietošanu un kultūras mantojumu “Ceļazīmes mediju lietošanā”	17
17.	10.12.	Tiešsaistē	Kultūras informācijas sistēmu centrs	Mūsdienīga un inovatīva saziņa ar valsts pārvaldi.	7

PIELIKUMS NR.2

Literatūras izstādes Balvu CB pieaugušo abonementā 2020

Laiks	Izstādes nosaukums
Janvāris	♦ “Tā zeme ir dzimtene mana, Te izaugt un dzīvot man ļauts. Ik puķe tās vārdu man zvana, Šo zemi par Latviju sauc...” Rakstniecei Annai Saksei- 115; 16.janvārī visas dienas garumā Balvu CB abonementā iespēja klausīties “Pasakas par ziediem” audioierakstus. ♦ Rakstniecei, mākslas zinātniecei Gundegas Repšei- 60.
Februāris	♦ “Es ticu, ka nākošās paaudzes būs vēl pateicīgākas Janševskim nekā mēs” Afrēds Goba. ♦ Rakstniekam Jēkabam Janševskim- 155 (1865- 1931) ♦ “Dvēseles atspulgi ūdensrozēs”. Franču gleznotājam Klodam Monē- 180 (1840- 1926).
Marts	♦ Intelektuāla un trauša aktrise. Aktrisei Lidijai Freimanei- 100 ♦ “Laiks rosīties “zaļajiem pirkstiņiem”. Jaunāko grāmatu izstāde par puķēm, dārzkopību, pavasara darbiem dārzā.
Jūnijs	♦ “ Bet uz kādas planētas roku rokā pastaigājas Mazais princis un tā radītājs... “ Franču rakstniekam Antuānam de Sent- Ekziperī- 120.
Augusts	♦ “Mūsu atmiņa – daudz pilnīgāka pasaule nekā tā, kurā mēs dzīvojam: tā atsauc dzīvē pat to, kā vairs nav”. Franču rakstniekam Anrī Renē Albērs Gijs de Mopasānam- 170
Septembris	♦ “Ja es esmu, tad man kaut kur ir sākums, un doma reizēm meklē to.” Rakstniecei Melānijai Vanagai- 115.
Oktobris	♦ Viegli šūpo līganā melodija, saldi smeldzīgi pieskaras klarnetes solo. Komponistam, mūzikas kritiķim Emīlam Dārziņam- 145 (1875- 1910) ♦ Dzejas rudens. „Es nezināju, ka mīlestība ir akla...” Krievu dzejniekam Sergejam Jeseņinam-125.
Novembris	♦ Īsta literatūra vai “celulozes fantastika” mājsaimniecēm. Amerikāņu rakstniecei Margaretai Mičelai- 120 (1900- 1949) ♦ Izstāde, veltīta novembra jubilāriem: O.Rodēnam, J. Pujatam, V. Atālam, A. Blokam, F.Engelsam.
Decembris	♦ Izstāde decembra jubilāriem: J. Podniekam, J. Cimermanim, A. Liniņam, L. Van Bēthovenam, M. Vilcānei, Z. Ērglei. ♦ “Jo viņas vārdam bija spēks”. Rakstniecei Regīnai Ezerai- 90 (1930- 2002)

Literatūras izstādes Balvu CB abonementā bērniem 2020

Laiks	Izstādes nosaukums
Janvārī	♦ Katrs zieds savu stāstu stāsta.../A.Saksei-115 ♦ “Trīs lietas mani moca no mazotnes: kas biju, kas būšu, kas esmu es.”/Fricim Bārdam-140
Februārī	♦ Mana pilsēta Balvi ♦ Mūžs kā pasaka /M.Stārastei- 106
Martā	♦ A.Sakses grāmatu vāki un tekstu fragmenti/ abonementa logos
Jūnijā	♦ Brīvdienu stāsti...Piedzīvojumu grāmatas bērniem ♦ Buri, buri, burtiņi(burtu apguves grāmatas mazajiem lasītājiem) ♦ Ieteicamā literatūra lasīšanai vasarā
Jūlijā	♦ Ir jābūt ļoti, ļoti lielam, lai kaut kur nekļūtu mazs/Dz.Rinkulei-Zemzareī -100

Septembrī ♦ Glezna- tā ir dzeja, kuru mēs skatām, bet dzeja- glezna, kuru dzirdam
(Leonardo da Vinči)/Jaunākā dzeja bērniem un jauniešiem
♦ “ Kas kait sēņu māmiņai,
Tai meitiņas ātri auga
Piektdien dzima, sestdien auga
Svētdien nāca precinieki.” (L.t. dz.)
Sēnes literatūrā.

Oktobrī ♦ Agijas Stakas ilustrētās grāmatas mūsu bibliotēkā
Maijs- ♦ Lasi un vērtē! Bērnu žūrijas grāmatu kolekcijas grāmatas
decembris

Pasākumi un literatūras izstādes Viļakas novada bibliotēkā 2020

<https://vilakabiblio.wordpress.com/dokumenti/> (skat. pielikumus nr.1; nr.2)

Literatūras izstādes Balvu reģiona bibliotēkās

Rakstniekiem, literātiem..

“Cik dažādi ir dzejas likteņi. Uzzibsnī kā meteorīts, deg spoži un ilgi kā zvaigzne.”- dzejnieci m. Bendrupei 110;“Nevienu, kas rod baudījumu daiļliteratūrā, nespēj pretoties romāna “Vējiem līdzī” burvība - Margaritai Mičelai- 120; “Bez baltās un melnās krāsas īsta rakstnieka rokās ir visas varavīksnes krāsas, tikai jāprot ar tām rīkoties, jāzina krāsu saskaņa un kontrasti.” / Ingrida Kiršentāle - rakstnieci Annai Saksei 115;Rakstniece Anna Skaidriete Gailīte savos romānos nereti pievēršas tematiem, kas vēsta par Latvijā dzīvojošo cilvēku likteņiem. Lasītāju aizrauj ne vien sižeta risinājums, bet arī detalizēti aprakstītās ģeogrāfiskās vietas un sabiedrības dzīve. / T. Šaitere/ -rakstnieci Annai Skaidrietei Gailītei - 80;Rit mūži mūžībā. Rit no aizmūžiem, riet uz mūžību. Rit cauri manām grāmatām, manai mīlestībai Aužas vēstījums ar mūžu metiem. Rakstās vēsture. Pašas tautas vēsture-rakstnieci Melānijai Vanagai -115;Ar redzīgāku, dzirdīgāku un jūtīgāku sirdi pret visu dzīvo” (Dz.Rinkulei-Zemzarei - 100);“Rudu, rudu, rudeni” (J.Rainis) (J.Rainim - 155);“Ar prasmī iejusties bērnu vidē un atveidot interesantus notikumus” (Z.Ērgle -100); “Kas ir priecīgs katru dienu, visu gadu smieties prot!” /Dž.Rodari/- itāliešu bērnu rakstniekam Dž. Rodari -100; “Brīnumainais pasaku meistars”-dāņu rakstniekam H.K.Andersenam - 215;G. Repšei (60), A.Saksei (115), A.Puriņam (70), A.Pelēcim (100), J.Jurkānam (80), Sk.A.Gailītei (80), A.Grīnam (125), V.Kaijakam (90), E.Ermansonam (80), M.Bendrupei (110), A.Miglam (80), R.Ezerai (90)

Gadskārtu svētkiem...

“AR GAIŠĀM DOMĀM ZIEMASSVĒTKI NĀK”, “**ZAKĪT'S LEDUS TAURI PŪTĀ/ZIEMASVĒTKUS VĒSTĪDAMS**” (T.DZ.)

“VISS DECEMBRIS ZIEMASSVĒTKU NOSKAŅĀS”; “IEDEGT GAISMU DVĒSELĒ” - GRĀMATAS DECEMBRA VĀKARIEM; “RUDENS – ARĪ GRĀMATĀS”

Valsts svētkiem, atzīmējamām dienām...

“Latvija! Tavs vārds ir dārgs un svēts!” (I.Breikšs); “**...neaizmirsti: tu esi Latvija**” (O.Vācietis); “**18. novembris - Latvijas dzimšanas diena** „ Mums viņa ir visskaistākā Tik un Tā “”; “Mums katram ir sava dzimtā valoda” **21.febr. – Starptautiskā dzimtās valodas diena**; “Vai tu zini, kas ir “drošs internets?” **8.febr. – Pasauls drošāka interneta diena**

Novadniekiem, ievērojamiem Latgales patriotiem...

Ģarīdzniekam, publicistam, baznīcas vēsturniekam A. Budžem -90; Rakstniekam J. Jaganovskim -100

Dzejniecei, pedagoģei J. Liepdruvietei-65; Rakstniecei Naaizmērstulei (īst.v. R. Jabine)- 130; Dziesminiekam, rokraksta literatūras pārstāvim A. Jūrdžam- 175; Dzejniekam, māksliniekam, režisoram A. Kūkojam- 80

Aktieriem, vēsturniekiem u.c. profesiju pārstāvjiem jubilejās...

valodniekam, kultūrvēsturniekam K. Karulim (105), aktrisei L. Freimanei (100), aktierim G. Jakovļevam (80), dziedātājam J. Zāberam (85), aktrisei A. Liedskalņiņai (90), vēsturniekam A. Ezergailim (90).

Vienas grāmatas izstādes...

"Vēsturiska drāma, kas ved mūs simt gadu senā pagātnē un atgādina, ka brīvība bija jāizcīna un jānopelna" (A. Grīns „ Dvēseļu putenis");

"Grāmata, ko var lasīt arī decembrī un janvārī" (J. Grendāls „ Klusums oktobrī ");

"Cilvēka un viņa rakstura spogulis – rokraksts" (I. Punka, A. Plaudis „ Slavenību rokraksti ").

PIELIKUMS NR.3***Pasākumi bērniem Balvu CB***

N. p.k.	Pasākuma veids	Skaitis	Apmeklējumi /dalībnieki	Piezīmes
1.	Literatūras izstādes	13		
2.	Vizuāli informatīva izstāde logos	2		-Bērnu žūrijas grāmatu vāki un informācija - Ziedi no A.Sakses pasakām
3.	Tematiskas rīta stundas pirmsskolniekiem	20	363	
4.	Radošās stundas-“Darbīgās trešdienas”	3	23	
5.	Ģimeņu rīti sestdienās “Grāmatu starts”	3	32	
6.	Sarunas par grāmatām	5	81	
7.	Literāri tematiskas stundas	10	133	-Iepazīstam Balvus caur folkloru -M.Rungulis bērniem -A.Stakas ilustrētās grāmatas -Spoku stāsti
8.	-Erudīcijas spēles -Virtuāla erudīcijas spēle	6 1	82 15	-Mana pilsēta Balvi -Zināšanu rulete -Lielais cirks -Ziemassvētku spēle interneta vidē
9.	Informācijas stundas	9	665	Drošs internets
10.	Teātra izrādes apmeklējums	1	20	“Plastmasas huligāni” Kārsavā aktīvākajiem žūrijas ekspertiem
11.	LNB skaļās lasīšanas sacensības reģionālais konkurss	1	35	Fināliste Amanda Avotiņa no Tilžas
12.	Fotokonkurss lasītājiem-bērniem	1	3	“Vasaras mirklī kopā ar grāmatu”
13.	Tikšanās ar rakstnieci Agnesi Vanagu	1	13	
14.	Viktorīna “Iepazīstam A.Stakas ilustrāciju izstādi kopā!”	1	50	Mērķis izzināt un uzzināt par A.Stakas ilustrācijām, apmeklējot izstādi
15.	Rīta stundas kolēģiem	2	20	-J. Baltvilka balva bērnu literatūrā -“Grāmatu starta” aktivitātes
16.	Bērnu-Jauniešu-Vecāku žūrija 2020	1	232	
	Kopā	65	3515	

PIELIKUMS NR.4

Balvu Centrālās bibliotēkas Novadpētniecības krājumu popularizējoši pasākumi 2020.gadā.

Pasākumi, aktivitātes:

- ♦ “Prāvesta Alberta Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi” 28.janvārī (10 referenti un 44 apmeklētāji);
- ♦ Literāri tematiskā stunda “Iepazīsti Balvus un to apkārtni caur folkloru” 2.klasēm visa februāra garumā (69 apmeklētāji);
- ♦ Balvu pilsētas dzimšanas dienas tematiskais rīts kolēģiem 11.februārī (12 apmeklētāji);
- ♦ Elektroniski aizpildāms tests “Cik daudz tu zini par Balviem?” visa februāra garumā (29 dalībnieki);
- ♦ Virtuālās izstādes “No “Balvu Taisnības” līdz “Vadugunij” prezentācijas pasākums 5.martā (25 apmeklētāji);
- ♦ Virtuālās izstādes “Reiz Balvos cepa maizi” prezentācija kolēģiem 24.septembrī (13 apmeklētāji).
- ♦ Novadpētniecības darba prezentācija Rēzeknes novada bibliotekāriem 15.oktobrī (23 apmeklētāji);
- ♦ Tikšanās veltīta Balvu Mākslas skolas kolektīva iedvesmošanai mākslas darbu (latgaliešu pasaku ilustrāciju) radīšanai 20.oktobrī (7 apmeklētāji);
- ♦ 38 ieraksti sociālajos tīklos (facebook.com, instagram.com) novadpētniecības lasītavas krājuma, virtuālo izstāžu un digitālo kolekciju popularizēšanai.

PIELIKUMS NR.5

Balvu reģiona bibliotēkas sabiedriskajos medijos

Balvu Centrālā bibliotēka

Izskanējuši prāvesta Alberta Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi. // Balvu Novada Ziņas, Nr.2 (2020, 30.janv.), 5.lpp. Pieejams:

http://balvi.lv/files/Balvu_Novada_Zinas/2020/Balvi_30_01_INT.pdf

Izskanējuši prāvesta Alberta Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi (29.01.2020). Pieejams: <http://www.balvi.lv/aktualitates-kultura/21094-izskanejusi-pravesta-alberta-budzes-pieminai-veltiti-novadpetniecibas-lasijumi>

Gabranovs, E. Novadpētniekiem tālejoši plāni.// Vaduguns, Nr.9 (2020, 31.janv.), [1].lpp.

Sprudzāne, M. Personalizēto tekstiliju atklājumi. //Vaduguns, Nr.10 (2020, 4.febr.), 2.lpp.

Zinkovska, I. Brīvprātīgais novadpētnieks ar dziļu sakņu izjūtu. //, Nr.10 (2020, 4.febr.), 7.lpp.

Ūdene, Sandra. Naapsarūbežot ar kultūrys radzāmū daļu // LaKuGa [e-žurnāls]. - 11.02.2020.

Gabranovs, Edgars. "Tas ir ļoti skaisti!" // Vaduguns, Nr.14 (2020, 18.febr.), [1].lpp.

Logina, Zinaīda. Veicina skolēnu lasītprieku // Vaduguns, Nr.20 (2020, 10.marts), [1].lpp.

Iespēja topošajiem un esošajiem komersantiem // Vaduguns, Nr.21 (2020, 13.marts), 3.lpp.

Rancāne, Anna. Rutys Cibulis pīcys lītys // A12, Nr.2 (2020, apr./maijs), 20.-22.lpp.

Balvu un Dedoviču bibliotēkās turpinās projekts "Ne tikai grāmatas" // Vietējā Latgales Avīze. - ISSN 2255-9418. - Nr. 27 (2020, 3. jūlijs), 8. lpp.

Logina, Zinaīda. Gleznotāji izrāda radošos darbus // Vaduguns, Nr. 50 (2020, 7. jūlijs), 2. lpp.

Kaļva, Inga. Balvu bibliotēkare Evita Arule - trīs labāko Drošāka interneta vēstnešu vidū // Vietējā Latgales Avīze, Nr. 35 (2020, 28. augusts), 8. lpp.

Balvu Centrālā bibliotēka izveido spēli par Ziemeļlatgales novadiem // Vietējā Latgales Avīze, Nr.37 (2020, 11.sept.), 8.lpp.

Palīdz orientēties tehnoloģijās // Vaduguns, Nr. 76 (2020, 6. oktobris), 7. lpp.

Balvos ierodas lapsiņa Zuze // Vaduguns, Nr. 77 (2020, 9. oktobris), 4. lpp.

Logina, Zinaīda. Glezno pēc sajūtām un emocijām // Vaduguns, Nr. 78 (2020, 13. oktobris), 2. lpp.

Logina, Zinaīda. Lasīsim avīzes, žurnālus un interneta vēstis // Vaduguns, Nr. 93 (2020, 4. decembris), 12. lpp.

Logina, Zinaīda. Sarīko iepazīšanās randiņu ar uzņēmējiem // Vaduguns, Nr. 88 (2020, 17. novembris), 7. lpp.

Logina, Zinaīda. Justies droši digitālajā laikmetā // Vaduguns, Nr. 97 (2020, 18. decembris), 5. lpp.

Balvos novadpētnieki piemin prāvestu Albertu Budži (02.02.2020)

https://www.youtube.com/watch?v=Wd_aNzdh01I

Stompaku kaujai-75

<http://www.lrtv.lv/latgale/stompaku-kaujai-75-8786>

Tilžas pagasta bibliotēka

Pugača I. Izdod mātes grāmatu triloģiju.-“Vaduguns”, Nr.60, 2020.g. 11. augusts, 8. lpp. 26

Pugača I. Tilženieši iepazīst Ludzas pilsētu. - “Vaduguns”, Nr. 62, 2020.g. 18. augusts, 5. lpp.

Pugača I. Tilžā iegriež Dzejas dienu virpuli.- “Vaduguns”, Nr. 75, 2020.g. 2. oktobris, 11. lpp.

Pugača I. 2020. gada lielākie pasākumi bibliotēkas dzīvē.-“Balvu novada ziņas”, 2020.g. 26. novembris, 11. lpp.

Viļakas novada bibliotēka

Jeromāne, R. Draudzīga domu apmaiņa Medņevas bibliotēkā : [par Viļakas novada bibliotēku pasākumu Medņevā].- // Viļakas novadā. - Nr.2 (2020, 24. febr.), 12.lpp.

Pārskatu sagatavoja Vita Romanovska
Balvu Centrālās bibliotēkas d.v. pamatdarbības jautājumos

